

МФМ

///



**Sedmi međunarodni znanstveni skup  
HRVATSKI KAO DRUGI I  
STRANI JEZIK  
VII. HIDIS  
Zagreb  
14. i 15. studenoga 2019.**

**KNJIŽICA SAŽETAKA**

**(Ur. Ranka Đurđević i Igor Marko Gligorić)**

Marinela Aleksovski  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
lea.simonowa@gmail.com

## Nastavne aktivnosti i studentski projekti na srednjim stupnjevima učenja hrvatskoga jezika kao drugog i stranog (B1+/B2)

U ovome radu opisat će se jedan dio nastavnih aktivnosti i studentskih projekata predviđenih za srednji stupanj učenja hrvatskoga kao inoga jezika (prema Zeroju: B1+/B2). Opisane nastavne aktivnosti i projekti provedeni su u Croaticumu – Centru za hrvatski kao drugi i strani jezik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u sklopu semestralne nastave na Jezičnim vježbama 3 i Jezičnim vježbama 4 tijekom nekoliko semestara u razdoblju od 2009. do 2019. godine, a pojedine nastavne aktivnosti moguće je provesti i na nižim razinama učenja jezika. Učenje hrvatskog jezika kao drugog i stranog u Croaticumu odvija se u izrazito heterogenim skupinama i stoga je važno povezivati studente u parove, manje grupe i timove kako bi se vrednovali i zajednički rezultati, a ne samo pojedinačni uspjesi. Stoga su studentski projekti i nastavne aktivnosti sastavni dio procesa usvajanja hrvatskog jezika kao inoga. Njima se potiče prihvaćanje različitosti unutar grupe, razvijanje međusobne tolerancije, razvoj kritičkog mišljenja, njeguje se kreativnost i unapređuju različite socijalne vještine poput suradnje, tj. timskog rada. Raznovrsne tehnike suradničkog učenja u nastavnom procesu poučavanja jačaju motivaciju čineći sam proces uspješnijim te stvaraju ugodnije ozračje u učionici i izvan nje. Izvanučioničko učenje u autentičnom okruženju utječe na spontanu uporabu jezika, ukazuje na svrhovitost zadanih ciljeva, a često izaziva pozitivne osjećaje poput radoznalosti i oduševljenja. Dakle, učenje jezika ne prestaje izlaskom iz učionice, već se nadovezuje na ono što se u učionici izgrađuje. Zato će se u ovome radu nastojati izložiti nekoliko ideja kako učenje *u* učionici i *izvan* nje učiniti što zanimljivijim.

**Ključne riječi:** nastavne aktivnosti, studentski projekti, suradničko učenje, hrvatski kao drugi i strani jezik

## Teaching Activities and Projects for Intermediate Levels of Learning Croatian as a Second and Foreign Language (B1+/B2)

This paper will describe some of the classroom activities and student projects intended for the intermediate level of learning Croatian as a second language (according to the CEF: B1+/B2). Those activities and projects were implemented during a few semesters in the period from 2009 to 2019, at Croaticum – Centre for Croatian as a Second and Foreign Language at the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, within the semester courses of Language Exercises 3 and Language Exercises 4. Some of the classroom activities that will be described can also be implemented at lower language learning levels. At Croaticum, Croatian as a second and foreign language is taught to heterogenous groups, and it is, therefore, crucial to pair, group and team up the students, so as to be able to assess their joint results, not only individual performance. This is why student projects and classroom activities are an integral part of the process of acquiring Croatian as a second language. Their aim is to promote the acceptance of diversity within a group, boost the tolerance, develop critical thinking, nurture the creativity and improve various social skills such as cooperation, i.e. teamwork. Various techniques of peer learning within the teaching process increase motivation, making the very process more successful and creating a more pleasant environment both in and outside the classroom. Learning outside the classroom in an authentic environment encourages the spontaneous use of a language, points to the purpose fullness of the defined goals, and often entails positive feelings, such as curiosity and enthusiasm. To sum up, learning a language does not stop upon exiting the classroom; quite the contrary, it builds up on what has been taught there. This is why this paper will set out a few ideas on how to make learning in and outside the classroom as interesting as possible.

**Key words:** teaching activities, student projects, cooperative learning, Croatian as a second and foreign language

Ivančica Banković-Mandić  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
ibmandic@gmail.com

## Specifičnosti izgovora čeških govornika u hrvatskome kao J2

U radu s češkim studentima koji uče hrvatski jezik, a nemaju hrvatsko porijeklo, kratkim upitnikom o samoprocjeni izgovora uočeno je da kao najveću poteškoću u hrvatskome kao J2 navode hrvatski naglasni sustav, poneki navode vokale, a problem s konsonantima ne izdvaja nitko. U ranijem istraživanju samoprocjene izgovora govornika različitih skupina jezika (Banković-Mandić 2018) također se pokazalo da češki govornici hrvatskog kao J2 kao najveći problem u izgovoru hrvatskog jezika navode naglaske, neki i intonacije.

Usporedbom glasovnog repertoara češkog i hrvatskog jezika prema IPA-i (1999) uočava se nekoliko razlika u vokalskom i konsonantskom sustavu. Češki vokal *e* u prikazu vokalskog trokuta prikazuje se kao otvoreniji - /ɛ/ dok je kratki vokal *i* otvoreniji od dugog vokala *i* i više pomaknut prema centralnom izgovoru te se bilježi kao /ɪ/. U konsonantskom repertoaru najveća je razlika nepostojanje glasova *č*, *đ*, *dž* i *lj* u češkom jeziku. S druge strane hrvatski jezik nema dva vibranta, glotalno *h* ni palatalni ploziv - /j/. Mjesto naglasaka u češkom jeziku uvijek je na prvom slogu dok je u hrvatskom moguć naglasak na svim slogovima, rijetko u standardu na posljednjem slogu.

Perceptivnom analizom zvučnih snimaka u ovom će se izlaganju prikazati odstupanja glasovnog inventara i naglasaka čeških studenata u hrvatskom jeziku te usporediti sa samoprocjenom.

**Ključne riječi:** hrvatski kao J2, češki jezik kao J1, samoprocjena izgovora, perceptivna analiza

## The Pronunciation of Czech Speakers in Croatian as L2

Czech students who learn Croatian as L2 who do not have a Croatian background, in a short self-assessment questionnaire about Croatian pronunciation stated that the Croatian accent system is the biggest difficulty in Croatian as L2, some of them mentioned vowels, but no one mentioned consonants. In an earlier study of the self-assessment of the pronunciation in Croatian language of different language speakers groups (Banković-Mandić 2018) it is also showed that Czech speakers of Croatian as L2 mentioned accents as the biggest problem in pronunciation of Croatian, some added intonations as well.

Czech students who learn Croatian as L2 who do not have a Croatian background, in a short self-assessment questionnaire about Croatian pronunciation stated that the Croatian accent system is the biggest difficulty in Croatian as L2, some of them mentioned vowels, but no one mentioned consonants. In an earlier study of the self-assessment of the pronunciation in Croatian language of different language speakers groups (Banković-Mandić 2018) it is also showed that Czech speakers of Croatian as L2 mentioned accents as the biggest problem in pronunciation of Croatian, some added intonations as well.

In the comparison of the Czech and Croatian voice repertoire by IPA (1999) we can notice several differences in the vowels and consonants systems. The Czech vowel e in the vocal triangle representation is displayed as / ε / while the short vowel is more open than the long vowel, it is also more shifted towards the central position and it is recorded as / ɪ /. In the consonants repertoire, the biggest difference is the absence of some voices in the Czech language, such as it is ć, đ, dž i lj. On the other hand, the Croatian language has no two vibrants, glottal h or palatal plosive / j /. The place of accents in the Czech language is always on the first syllable, while in Croatian it is possible to pronounce all syllables, even the last one (rarely in the standard language).

In the perceptive analysis of the audio recordings in this presentation will be shown the deviations of the voice inventory and accents of Czech students in the Croatian language and this analysis will be compared with the self-assessment.

**Key words:** Croatian as L2, Czech as L1, self-assessment of pronunciation, perceptive analysis

Branka Barčot  
Tanja Milčić  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
bbarcot@ffzg.hr  
tanja.milcic@gmail.com

***Arijadnina nit u ovladavanju frazemima na nastavi materinskoga i stranoga jezika – kvalitativno obrađeni podaci (drugi dio istraživanja)***

S obzirom na činjenicu da se frazeologija kao lingvistička disciplina počinje razvijati tek sredinom 20. st., jezikoslovci svoju pozornost najprije usmjeravaju na razna teorijska pitanja primjenjujući pri tome različite pristupe (primjerice, strukturalistički, kognitivni, lingvokulturološki). Posljedica toga jest činjenica da je frazeodidaktika postala najslabijom karikom frazeologije. Frazeološka kompetencija jedan je od najvećih izazova učenicima u procesu ovladavanja stranim jezikom, ali ne samo njima nego i njihovim nastavnicima. Frazeodidaktika kao jedan od aspekata primijenjene frazeologije pomaže razviti te kompetencije i nudi nastavnicima i učenicima određene instrumente i načine za svladavanje frazeološke građe stranog jezika – ali i materinskog jezika.

Za potrebe šire studije provedeno je pismeno anketiranje hrvatskih i austrijskih studenata. Cilj istraživanja jest empirijskim putem saznati poznaju li studenti (i ako da, u kojoj mjeri) frazeme s mitološkom sastavnicom te koriste li ih u materinskom jeziku. Anketa uključuje 30 frazema s mitološkom sastavnicom, a njome se ispituju značenje, kontekst upotrebe frazema i slika/asocijacija koju taj frazem izaziva u govorniku. Podaci dobiveni u anketi analizirani su kvantitativno i kvalitativno. Za kvantitativnu obradu podataka koristili smo statistički softver SPSS, a za kvalitativnu obradu podataka – program Atlas.ti. U ovom radu predstaviti će se samo jedan dio ukupnih podataka, točnije kvalitativno obrađeni podaci. Dakle, ovdje će se predstaviti drugi dio studije.

**Ključne riječi:** frazeodidaktika; frazemi s mitološkom sastavnicom; hrvatski jezik; njemački jezik

## ***Ariadne's Thread in Idiom Acquisition in Mother-Tongue and Foreign Language Classrooms – Qualitative Data Analysis (the Second Part of the Study)***

Considering the fact that phraseology as a linguistic discipline started developing as late as the mid-twentieth century, linguists first directed their attention to various theoretical questions using different approaches (e.g. structuralist, cognitive, linguocultural approach). Consequently, phraseodidactics became the weakest link of phraseology. Phraseological competence is one of the biggest challenges for students today; and not only for them, but also for their teachers. As one of the aspects of applied phraseology, phraseodidactics helps both the teachers and the students develop these competences, and offers them certain instruments and ways of mastering idiomatic expressions of a foreign language, as well as their maternal language.

As a part of a broader study, a survey was conducted in which Croatian and Austrian respondents completed paper-based questionnaires. The aim of our research is to use empirical methods in determining whether or not (and if yes, to what degree) the students are familiar with idioms containing a mythological component and do they use them in their maternal language. The questionnaire consists of 30 idioms with a mythological component and aims to gather data about meaning, context of idiom usage and the image (association) a speaker forms about a particular idiom. The acquired data was analyzed using quantitative and qualitative research methods. The quantitative data analysis was conducted using SPSS, a statistical software, whereas we used Atlas.ti, a qualitative data analysis software to carry out the qualitative research. In this paper, we will present merely a portion of total data, i.e. the second part of the study – qualitative data analysis.

**Key words:** phraseodidactics; idioms with a mythological component; Croatian language; German language

Petar Bašić  
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti  
Cara Hadrijana 10, Osijek  
pbasic@foozos.hr

**Domovinski rat kako ga vidimo mi i drugi – sadržaji najnovije hrvatske nacionalne povijesti u kurikulumu poučavanja hrvatske povijesti i kulture polaznika tečaja hrvatskoga kao inojezičnoga PANEL**

Prijepori koje vežemo uz postojeće kurikulume hrvatske povijesti na svim razinama redovitog obaveznog obrazovanja u Republici Hrvatskoj preslikavaju se i na kurikule hrvatske povijesti i kulture koje nudimo polaznicima tečajeva hrvatskoga jezika kao stranoga jezika. Intenzitet tih prijepora među stručnjacima može biti samo veći jer kurikulum koji nudimo strancima u svrhu ovladavanja hrvatskim jest prva slika koju većina njih ima o Hrvatskoj. Pri tome ponajmanje kontroverzi izazivaju teme iz hrvatske kulture, pogotovo najranijih razdoblja, a ponajviše faktografski pregled najsvremenijih povijesnih događaja.

Premda su kritička znanstvena istraživanja po definiciji objektivna i trebala bi davati nespornu sliku nedavne prošlosti, prikaz ratnih događaja kod većine autora nesumnjivo pokazuje njihov svjetonazor. Koliko ćemo „krivnje” prebacivati drugima, a koliko naše „nedužnosti” naglašavati, ovisi prije svega o autorima kurikula, a konačno o predavačima koji će se toga manje ili više držati. Naravno, riječ je ponajprije o radnim tekstovima na kojima će polaznici - stranci vježbati znanje i ovladavanje hrvatskim jezikom i njegovim posebnostima; ali nije svejedno hoće li ta znanja usvajati na tekstu o nesebičnom zbrinjavanju gotovo tri četvrt milijuna izbjeglica na teritoriju Hrvatske, ili na tekstu o tragediji Vukovara, ili pak na tekstu o materijalnim razaranjima nakon(!) Oluje, primjerice. Niti preuzimanje lekcija iz aktualnih udžbenika povijesti ne može riješiti te prijepore; ili će selekcija tema pokazati svjetonazor autora, ili će pokazati strancima da je potpuno ista tema posve različito obrađena u udžbenicima različitih izdavača.

Kakvo lice Hrvatske predstavljamo strancima koji nas prvi put susreću kao državu? Je li važnije pokazati im često tragičnu povijest ili potencijalno sjajnu budućnost nedavno eurointegrirane države? Treba li naglasak staviti na tragične žrtve ili na ljepotu rijetko očuvane prirode? Panel rasprava pokušat će ponuditi odgovor na ova i druga pitanja.

**Ključne riječi:** kurikulum, hrvatski kao strani jezik, Domovinski rat, suvremena hrvatska povijest

## Homeland War as We See It and as Others do – Contents of Recent Croatian National History in the Curriculum of Teaching Croatian History for Students of Croatian as a Foreign Language

The disputes we associate with the existing curricula of Croatian history at all levels of full-time compulsory education in the Republic of Croatia are also reflected in the curricula of Croatian history and culture that we offer to students of courses of Croatian language as a foreign language. The intensity of these quarrels among experts can only be greater because the curriculum we offer to foreigners to master Croatian is the first picture most of these foreigners have about Croatia.

Although critical scientific research is by definition objective and should give an indisputable picture of the recent past, the depiction of war events by most authors undoubtedly shows their worldview. How much of the “blame” we pass on to others, and how much of our “innocence” we emphasize, depends primarily on the authors of the curriculum and finally on the lecturers who will more or less stick to it. Of course, this is primarily about working texts where foreign students will practice knowledge and mastering of the Croatian language and its specificities; but does it not matter whether this knowledge will be adopted on the text on the selfless care of almost three quarters of millions of refugees in the territory of Croatia, or on the text on the tragedy of Vukovar, or on the text on material destruction after (!) the operation Storm, for example? Nor can copying lessons from current history textbooks resolve these disputes; Either the selection of topics will show the worldview of the author, or it will show strangers that the exact same topic is completely different in the textbooks of different publishers.

What kind of face does Croatia introduce to foreigners who first meet us as a state? Is it more important to show them the often tragic history or the potentially bright future of a recently Eurointegrated country? Should emphasis be placed on our tragic victims or the beauty of a rarely preserved nature?

The panel discussion will try to answer these and other questions so that the programs may be tailored: to the image of Croatia that foreigners may want to get to know, or to the image we have about ourselves?

**Key words:** Curriculum, Croatian as a foreign language, contemporary Croatian history, Homeland war

## Usporedba kurikula za nastavu hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj i Mađarskoj

Ovaj se rad bavi usporedbom dvaju dokumenata, prvi je *Hrvatski jezik za gimnazije* koji je dio *Hrvatskog nacionalnog kurikula* ([www.ncvvo.hr/nastavni-planovi-i-programi-za-gimnazije-i-strukovne-skole/](http://www.ncvvo.hr/nastavni-planovi-i-programi-za-gimnazije-i-strukovne-skole/)), a drugi *Hrvatski jezik i književnost (narodnosna odgojno-obrazovna forma nastave materinskog jezika i dvojezična narodnosna odgojno-obrazovna forma nastave jezika)* koji je dio *Mađarskog nacionalnog kurikula* ([http://kerettanterv.ofi.hu/10\\_melleklet\\_nemzetisegi/horvat/index\\_horvat.html](http://kerettanterv.ofi.hu/10_melleklet_nemzetisegi/horvat/index_horvat.html)). Usporedbom se želi ukazati na sličnosti i različitosti odgojno-obrazovanih ciljeva i metoda u podučavanju hrvatskog jezika u gimnazijskom programu u Republici Hrvatskoj i u Mađarskoj. Rad se zbog nedostatka empirijskog istraživanja ograđuje od vrednovanja ili reflektiranja praktičnog ostvaraja dvaju kurikula u jednoj ili drugoj zemlji, već mu je cilj na teorijskoj razini usporediti sadržaj i strukturu obaju dokumenata. Plan i program gimnazijskog podučavanja hrvatskog jezika u Mađarskoj iz više je razloga interesantan. Prije svega, on se dijeli na dva različita plana i programa: s jedne se strane nalazi plan i program koji se uspoređuje u ovom radu (*Hrvatski jezik i književnost (narodnosna odgojno-obrazovna forma nastave materinskog jezika i dvojezična narodnosna odgojno-obrazovna forma nastave jezika)*), dok se s druge strane nalazi plan i program konstruiran za gimnazije u kojima se hrvatski jezik uči kao tzv. *predmetna nastava* čija analiza u ovom radu nije prisutna (*Hrvatski jezik i književnost (za nastavu, proširenu i dodatnu nastavu jezika u narodnosnom obrazovanju)*). Osim toga, mađarski obrazovni sustav hrvatski jezik i književnost smatra narodnosnim predmetom, iz čega proizlazi da učenici hrvatskog jezika i književnosti prije ulaska u obrazovni sustav imaju usvojenu imanentnu gramatiku hrvatskog jezika, tj. da hrvatski jezik ne uče kao strani, već materinski.

**Ključne riječi:** Hrvati u Mađarskoj, kurikulum, dvojezičnost, narodnosno obrazovanje

## The Comparison of Curricula for Teaching Croatian in Croatia and Hungary

This paper is meant to compare two documents: the first one being *Croatian Language for Grammar School Students* [Hrvatski jezik za gimnazije], which is part of the *Croatian National Curriculum* [Hrvatski nacionalni kurikulum], the other, titled *Croatian Language and Literature (The ethnic educational form of teaching Croatian as a first language and the bilingual ethnic educational form of teaching the Croatian language)* [Hrvatski jezik i književnost - narodnosna odgojno-obrazovna forma nastave materinskog jezika i dvojezična narodnosna odgojno-obrazovna forma nastave jezika] being part of the *Hungarian National Curriculum* [Mađarski nacionalni kurikulum].

The comparison intends to outline the similarities and differences in the educational goals and methods of teaching Croatian in the grammar schools of Croatia as well as Hungary. Due to the lack of empirical research, the paper is comprised of evaluating and reflecting on the practical manifestations regarding the curricula of either of the two countries. Moreover, the paper is intended to compare the content and structure of both documents on a theoretical basis. The plans and the program of teaching Croatian for grammar school students in Hungary is interesting for a number of reasons. First of all because it is divided into two different sets of educational plans and programs: on the one hand there exists the one that is put under scrutiny in this very paper [*Hrvatski jezik i književnost - narodnosna odgojno-obrazovna forma nastave materinskog jezika i dvojezična narodnosna odgojno-obrazovna forma nastave jezika*], and on the other there is a set of plans and programs devised for teaching Croatian in grammar schools where Croatian is taught merely as a subject (as a second language) – the analysis of which is not included in this work [*Croatian Language and Literature (for basic learning, and for extended and additional learning in ethnic education)*] (Hrvatski jezik i književnost (za nastavu, proširenu i dodatnu nastavu jezika u narodnosnom obrazovanju). Furthermore, the Hungarian educational system considers ‘Croatian Language and Literature’ an ethnic subject, which would imply that grammar school students of said subject already possess the immanent knowledge of Croatian grammar before entering the educational system, therefore meaning that they do not learn Croatian as a second but rather as a first language.

**Key words:** Croats in Hungary, curriculum, bilingualism, ethnic education

Tomislava Bošnjak Botica  
Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje  
Republike Austrije 16, Zagreb  
tbosnjak@ihjj.hr

## Jezično savjetništvo u terminologiji na primjeru hrvatske terminološke baze Struna

U izgradnji nazivlja neke struke gotovo podjednaku ulogu imaju stručnjaci konkretnoga područja i jezikoslovci. Stoga je u nastanku baze hrvatskoga strukovnoga nazivlja (STRUNA) predviđena uloga jezičnoga savjetnika kojemu je zadaća da naziv koji pojedina struka odabere za neki pojam bude usklađen s pravilima hrvatskoga standardnoga jezika s obzirom na to da je nazivlje njegov sastavni dio. Na jezičnom stručnjaku pritom nije tek lektorski posao ispravljanja pravopisno-gramatičkih propusta, nego ocjena uklopljenosti naziva i njegove definicije u hrvatski jezični sustav na svim razinama. U tom je smislu posebno zahtjevan odabir među ponuđenim sinonimnim nazivima. Naime, premda je terminološki najpoželjniji odnos u kojem za jedan pojam postoji jedan naziv, nerijetko u praksi postoji više različitih naziva koji se odnose na isti pojam te u dogovoru sa strukom treba odabrati najprikladniji, tj. onaj koji se preporučuje za uporabu. Jedan je od najvećih izazova u kojem god dosad obrađenom nazivlju bio izbor između međunarodno prepoznatljivih leksema (internacionalizama) i naziva tvorenih od domaćih osnova – postojećih ili novotvorenih. Jedno od temeljnih terminoloških načela po kojem domaći naziv ima prednost pred stranim za hrvatski je jezik zbog njegova specifičnoga položaja i terminološke tradicije posebno naglašeno. U radu će se pokazati kako se to načelo ostvaruje u nazivima pojedinih struka, koji čimbenici utječu na konačni izbor preporučenoga naziva, može li se govoriti o jezičnom purizmu te kako bi se problemu pristupilo s gledišta inojezičnoga govornika hrvatskoga.

**Ključne riječi:** jezično savjetništvo, terminološka načela, baza hrvatskoga strukovnoga nazivlja, jezični purizam

## Linguistic Advisory in Terminology – Evidence from Croatian Special Filed Terminology (STRUNA)

When building a special field terminology, experts in the field and linguists play almost equal role. Therefore, the Croatian terminological database (STRUNA) envisaged the role of a linguistic advisor whose task is to adapt the term to the rules of the Croatian standard language, since the terminology is an integral part of it. The job of a linguistic expert is not only to correct the spelling and grammatical errors, but to assess the fit of the term and its definition in the Croatian language system at all levels. In this regard, choosing among the synonyms terms is particularly challenging. Namely, although *one concept – one term* is the most desirable relationship in terminology, in practice, there are often a few different terms referring to the same concept, and in deal with the special field experts, the most suitable one, ie the one that is recommended for use, should be selected. In every special field terminology we made so far in Struna, one of the biggest challenges has been the choice between international lexemes (internationalisms) and domestic-rooted terms – existing or newly created (neologisms). One of the general terminological principles according to which the native-origin terms take precedence over the foreign-origin ones is particularly emphasized in Croatian due to its specific historical position and terminological tradition. The paper will present how this principle is realized in terminology of a particular field, what factors influence the final choice of the recommended term, whether it is possible to speak about language purism and how to approach the problem from the standpoint of a non-native speaker of Croatian.

**Key words:** Linguistic advisory, principles of terminology, Croatian Special Field Terminology, linguistic purism

Lidija Cvikić  
Učiteljski fakultet  
Savska cesta 77, Zagreb  
lidija.cvikic@ufzg.hr

**Leksička obilježja teksta kao pokazatelj diskursne kompetencije u hrvatskome kao inome jeziku**

**POZVANO PREDAVANJE**

Prema *Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike* (CEF 2005) diskursna je kompetencija govornikovo poznavanje principa prema kojima se poruke organiziraju, strukturiraju i oblikuju, a zajedno s funkcionalnom kompetencijom i kompetencijom oblikovanja (teksta) sastavnica je pragmatične kompetencije. Temeljno je obilježje diskursne kompetencije sposobnost govornika da rečenice oblikuje u dulje koherentne jezične cjeline, iz čega proizlazi da je upravo koherentnost teksta jedan od najvažnijih pokazatelja diskursne kompetencije govornika. Koherencija pisanoga teksta u inome jeziku osnovna je tema širega znanstvenoga projekta (Koh-Pi-Tekst, HRZZ-5736) čiji je glavni cilj analizirati obilježja koherentnosti teksta korisnika hrvatskoga, njemačkoga, engleskoga, francuskoga i mađarskoga kao inoga jezika, kao i čimbenike koji utječu na koherentnost teksta u inome jeziku.

Posebno važan doprinos projekta očekuje se u području istraživanja hrvatskoga kao inoga jezika. U tome su relativno mladome jezikoslovnome području istraživanja koja nadilaze morfosintaktičku i leksičku razinu općenito razmjerno malobrojna, a pragmatička kompetencija tek je povremeno tema znanstvenih radova o hrvatskome kao inome jeziku (Udier 2018). Stoga će rezultati navedenoga projekta biti od iznimne važnosti u istraživanjima hrvatskoga kao inoga jezika.

U ovome će se radu pokazati kako se leksička obilježja teksta do kojih se došlo analizama utemeljenima na korpusnolingvističkim postavkama i uporabom njihovih alata, mogu upotrijebiti kao instrument uvida u diskursnu kompetenciju učenika. Na temelju 55 sastavaka učenika hrvatskoga kao inoga jezika (na razini B1 i B2) istražit će se diskursna funkcija dvaju leksički izraženih obilježja teksta: osobnih zamjenica te čestih leksičkih sveza (eng. lexical bundles). Istraživanja za druge jezike (Biber et al 2004, Biber 2009, Chen i Baker 2010, Luan i Zhang 2016; Chang 2014; Zolotova 2014; Paquot et.al. 2013) pokazala su važnost obaju obilježja za postizanje koherentnosti teksta, dobar su pokazatelj razvoja vještine pisanja u inome jeziku, a njihova se uporaba razlikuje u pojedinim funkcionalnim stilovima. Ovim se radom po prvi put uporaba osobnih zamjenica i čestih

leksičkih sveza istražuje kao pokazatelj diskursne kompetencije u hrvatskome kao inome jeziku.

## **Lexical Features of Text as Indicators of Discourse Competence in Croatian as a Foreign Language**

According to the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR 2005), discourse competence is the speaker's knowledge of the principles by which messages are organized, structured, and formatted, and together with functional and formatting (text) competence, is a component of pragmatic competence. A critical feature of discourse competence is the ability of the speaker to formulate sentences into longer coherent linguistic units, which implies that coherence of the text is one of the most important indicators of the speaker's discourse competence. The coherence of written text in a foreign language is the basic theme of a broader scientific project (Koh-Pi-Tekst, HRZZ-5736) whose main objective is to analyze the coherence characteristics of text written by users of Croatian, German, English, French and Hungarian as a foreign language, as well as the factors that influence text coherence in a foreign language.

A particularly important contribution of the project is expected in the field of research into Croatian as a foreign language. In this relatively new linguistic field, research that goes beyond the morphosyntactic and lexical level is generally relatively small, and pragmatic competence is rarely a topic of scientific papers on Croatian as a foreign language (Udier 2018). Therefore, the results of this project will be of great importance in the research of Croatian as a foreign language.

This paper investigates how the lexical features of a text, derived from analyzes based on corpus-linguistic settings and the use of their tools, can be used as an instrument of insight into students' discourse competence. Based on 55 argumentative essays in Croatian as a foreign language (at B1 and B2 level), the discourse function of two lexically expressed features of the text will be explored: personal pronouns and lexical bundles. Studies on different languages (Biber et al. 2004, Biber 2009, Chen & Baker 2010, Luan & Zhang 2016; Chang 2014; Zolotova 2014; Paquot et al. 2013) have shown the importance of both features in achieving text coherence, that they are a good indicator of the development of writing skills in a foreign language, and that their use varies in different functional styles. This paper explores for the first time the use of personal pronouns and lexical bundles as an indicator of discourse competence in Croatian as a foreign language.

Aleksandar Čogurić  
Fakultet za crnogorski jezik i književnost  
Vladike Petra I bb Cetinje  
aleksandar.coguric@fcjk.me

## Učenje hrvatskoga kao drugoga ili stranoga jezika – međukulturne perspektive

Jezične razlike su činjenica, ali uz organiziranu jezičnu politiku prestaju biti jedna od prepreka u komunikaciji i postaju osnova razumijevanja i dobre komunikacije među govornicima različitih jezika. Za to je potreban organiziran i sveobuhvatan pristup izučavanju stranih jezika, koji mora počivati na strateški utemeljenim dokumentima koji će poticati razumijevanje i protok ideja, potisnuti predrasude i diskriminacijski odnos prema drugome i drugačijemu.

Učenje stranoga jezika otvara put svakome pojedincu da širi vlastito identitetsko polje i aktivno sudjeluje u oblikovanju kolektivnoga identiteta koji nadilazi granice ličnoga i nacionalnoga jer se kroz jezik susreće „sa drugačijim istorijama, pamćenjima, saznanjima i identitetima, koji se često zasnivaju na međusobno veoma udaljenim, iskustvenim i idejnim pretpostavkama“ (Ugo Fabijeti, Roberto Maligeti, Vincenco Matera, *Uvod u antropologiju – od lokalnog do globalnog*).

Učenjem stranoga jezika učenik napušta dotadašnji vladajući prostor svojega razumijevanja svijeta. Međutim, strani jezik neće postati učenikov jezik, ali će otvoriti perspektive još jednoga načina poimanja suštine svijeta. „Jedan od pristupa usmjerenih na razumijevanje drugih kultura – takozvani opsežni spisak stvari – nastoji da se pojedincu koji će se naći u interakciji s osobama iz drugih kultura, stavi na raspolaganje spisak svega što treba znati o određenoj zemlji“ (Dejvid K. Tomas, Ker Ikson, *Kulturna inteligencija*) ili kao što kaže Midhat Riđanović „za uspješno komuniciranje na stranom jeziku potrebno je solidno poznavanje kulture (...) ljudi koji govore tim jezikom“. Osim istaknute dvije kompetencije Julijana Vučo ističe i komunikacijsku koja „uključuje i društveno uvjetovana znanja i sposobnost za korištenje postignute lingvističke kompetencije u različitim društvenim kontekstima“.

**Ključne riječi:** učenje stranoga jezika, plurilingvalna i plurikulturna kompetencija, međukulturne perspektive

## Learning Croatian as a Second or Foreign Language - Cross-Cultural Perspectives

Linguistic differences are a fact, but with organized language policies they cease to be one of the obstacles in communication and become the basis for understanding and good communication among speakers of different languages. It needs an organized and comprehensive approach to foreign language learning, which must rest on strategically grounded documents that will foster understanding and the flow of ideas, suppress prejudice and discriminatory treatment of others and others.

Learning a foreign language opens the way for each individual to expand his or her own identity field and actively participate in the formation of a collective identity that goes beyond the boundaries of personal and national, because through language it encounters "different histories, memories, knowledge and identities, often based on very distant , experiential and conceptual assumptions "(Hugo Fabietti, Roberto Maligeti, Vincenzo Matera *Introduction to Anthropology - From Local to Global*).

By learning a foreign language, the student leaves the former ruling space of his understanding of the world. However, foreign language will not become a student's language, but it will open the perspectives of another way of understanding the essence of the world. "One approach to understanding other cultures - the so-called comprehensive list of things - seeks to make available to an individual who will interact with people from other cultures a list of everything one needs to know about a particular country" (David K. Thomas, Kerr Iksun *Cultural Intelligence*) or Midhat Ridjanović "To successfully communicate in a foreign language requires a solid knowledge of the culture (...) of people who speak that language." In addition to highlighting two competencies, Juliana Vuco also emphasizes communicative "that includes socially conditioned knowledge and the ability to use achieved linguistic competence in different social contexts."

**Key words:** foreign language learning, plurilingual and pluricultural competence, cross-cultural perspectives

Ursula Doleschal  
Alpen-Adria-Universität Klagenfurt  
Universitätsstr. 65-67, Klagenfurt  
ursula.doleschal@aau.at

## Forms of Code-Switching between Bosnian or Croatian and German in 2<sup>nd</sup> Generation Heritage Speakers

The bilingual speech of migrants from Ex-Yugoslavia with German as a contact language has so far hardly been studied from the point of view of linguistics. Therefore, we do not know to what extent and under which conditions bilingual heritage speakers of Croatian resp. Bosnian use one language (German) or the other (Bosnian resp. Croatian) or both.

In my contribution I want to present the language use of two groups of young second generation heritage speakers with Bosnian origin. The material is based on group discussions between friends and relatives which have been recorded under participant observation by a student for her master's thesis (Mikić 2017). For these speakers code-switching is the unmarked choice. However, their speech is characterized by monolingual German stretches, few monolingual Croatian or Bosnian passages and stretches of mixed speech, where the two languages in question are either alternated or inserted into each other.

Mikić, Gizela 2017. Das Code-Switching bosnisch/kroatischer MigrantInnen zweiter Generation in Österreich: Eine empirische Untersuchung bilingualen Sprachverhaltens, Masterarbeit Univ. Klagenfurt.

**Key words:** code-switching, convergence, language contact

Mihael Dovranić  
Zrinka Jelaska,  
Ivana Vidović Bolt  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
mihael\_dovranic@outlook.com  
zjelaska@ffzg.hr  
ividovic@ffzg.hr

## Početnički rječnik hrvatskoga i poljskoga kao srodnih jezika

Već u prvomu susretu sa stranim srodnim jezikom govorniku polaznoga jezika omogućeno je djelomično primanje toga jezika, bilo u slušanju, bilo u čitanju. No nije poznato što točno uključuje povoljni prijenos iz polaznoga u ciljni srodni jezik i koliki je udio povoljnoga prijenosa, a koliki udio nepovoljnoga prijenosa, te udio ciljnoga rječnika ne omogućuje prijenos. K tomu nisu poznate ni raznolikosti u djelomično povoljnomu prijenosu niti to jesu li tri glavne vrste riječi podjednako slične ili su različite. U radu se razmatraju sličnosti i razlike između početničkoga rječnika hrvatskoga i poljskoga u pisanomu jeziku. Građa se sastoji od 805 samoznačnica hrvatsko-poljskoga leksičkoga priručnika za početno učenje hrvatskoga. Uspoređuju se udio pojedinih kategorija u njima: 1. jednakih ili vrlo sličnih leksema poput *drugi* i *drugi*, *dusza* i *duša*; 2. leksema ciljnoga jezika iz poznatih stranih jezika (poglavito engleskoga), poput *aktorka* i *glumica*, *kolor* i *boja*; 3. srodnih istovrijednica u kojima je prepoznatljiv zajednički korijen; *wysokość* i *visina*, *pobudka* i *buđenje*; 4. istovrijednica koje su sinonim leksemu u polaznomu jeziku poput *pomidor* i *rajčica*, *historia* i *povijest*; 5. lažnih prijatelj poput *napój* i *piće*, *prawda* i *istina*, *zdanie* i rečenica te 6. riječi koje nisu srodne ili uopće nisu prepoznatljive, poput *wyspa* i *otok*, *truskawka* i *jagoda* ili *łazienka* i *kupaonica*. Proučit će se i usporediti udio navedenih kategorija u tri glavne vrste riječi: imenicama, glagolima i pridjevima.

**Ključne riječi:** početnički rječnik, slični i različiti leksemi, hrvatski, poljski, prijenos

## Beginner Vocabulary of Croatian and Polish as Related Languages

In the first encounter with a related foreign language (RL2), the speaker of the related source language (RL1) could understand that language partially, in listening or reading. However, it is unknown what exactly includes a positive transfer from RL1 to RL2; what is the proportion of possible positive transfer, negative transfer and no transfer, particularly in the three main word types (nouns, adjectives and verbs).

This paper examines the similarities and differences between a beginner's vocabulary of Croatian and Polish in written language. The material consists of 805 lexemes taken from the Croatian-Polish dictionary for beginners. It compares the share of individual categories in them: 1. equal or very similar lexemes, such as *drugi* and *drugi* ('other', 'second'), *dusza* and *duša* 'soul'; 2. lexemes from known foreign languages (especially English), such as *aktorka* and *glumica* 'actress', *kolor* and *boja* 'color'; 3. related equivalents with the recognizable common root; such as *wysokość* and *visina* 'height', *pobudka* and *buđenje* 'awakening'; 4. equivalents that are synonymous with lexeme in the source language, such as *pomidor* and *rajčica* 'tomato', *historia* and *povijest* 'history'; 5. false friends, such as *napój* and *piće*, *prawda* and *istina* 'truth', *zdanie* and *rečenica* 'sentence' to the words 6. that are not related or not recognizable at all, such as *wyspa* and *otok* 'island', *truskawka* and *jagoda* 'strawberry' or *łazienka* and *kupaonica* 'bathroom'. The proportion of these categories in the three main types of words (nouns, verbs and adjectives) will be studied and compared.

**Key words:** vocabulary for beginners, similar and recognisable lexemes, Croatian language, Polish language, transfer

Ranka Đurđević  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
rdurdevic@gmail.com

### Što se smije/može reći s moći? – o modalnim glagolima *smjeti* i *moći*

Modalni su glagoli jedno od leksičkih sredstava za izricanje modalnosti, a ona se određuje kao jedna od osnovnih leksičko-gramatičkih kategorija koja pokazuje odnos sadržaja govora prema objektivnoj stvarnosti te se, osim leksičkim, još može izricati i morfološkim (npr. glagolski načini) te sintaktičkim sredstvima (npr. rečenice različite po priopćajnoj svrsi) (Simeon 1969). Prema tome je modalni ili načinski glagol onaj glagol koji modificira značenje nekog drugog (isto). U hrvatskim su gramatikama (npr. Barić i sur. 1997: 520) modalni glagoli svrstani u skupinu 'glagola htijenja', npr. *htjeti*, *željeti*, *voljeti*, *čeznuti*... Neki glagoli htijenja izriču neko ograničenje slobodnom ostvarivanju, npr. *morati*, *trebati*, a neki mogućnost njihova slobodnog ostvarivanja, npr. *moći*, *smjeti*, *znati* (Barić i sur. 1997: 520). S pravom je primijećeno (npr. Hansen 2009: 469 i Samardžija 1986: 26 preko Karabalić 2011) da opisani na ovaj način modalni glagoli ne čine posebnu gramatičku kategoriju, nego se promatraju kao dio leksikona. U dvjema novijim gramatikama modalni su glagoli opisani kao zasebna kategorija: Silić i Pranjković (2007: paragraf 673) te Jelaska (2015: 159-160). Pri poučavanju inojezičnog hrvatskoga na početnim razinama obrađuju se kao zasebna cjelina. U izlaganju će naglasak biti na dvama od četiri modalna glagola u užem smislu: *smjeti* i *moći*. Glagoli će se opisati prema priručnicima HJ-a, opisat će se njihova značenja podrijetlo, morfologija, sintaktičke zadanosti ili slobode (npr. dopuna infinitivom samoznačnih glagola ili izostavljanje infinitiva) te će se opisati kako ih poučavati na početnoj razini kako bi se otpočetak izgrađivao komunikacijski što kompetentniji govornik.

**Ključne riječi:** modalnost, modalni glagol, hrvatski kao ini

## What it May / Can be Said with the Verbs *smjeti* and *moći* – On Modal Verbs *smjeti* i *moći*

Modal verbs are lexical means for expressing modality, and modality has been defined as one of the fundamental lexical-grammatical categories that shows the relation between the content of a sentence and objective reality and, besides lexically, it can also be expressed morphologically (e.g. grammatical mood) and syntactically (e.g. sentences according to their communicative purpose) (Simeon 1969).

Therefore, the modal verb is defined as a verb that modifies the meaning of lexical verb (ibid) . In Croatian grammars (e.g. Barić et al. 1997: 520) modal verbs are placed in a group of 'willing verbs', e.g. *want, wish, love, longing ...* Some of them are expressing the possibility of restriction, e.g. *can, may, know* (Barić et al. 1997: 520). It has been rightly observed (e.g. Hansen 2009: 469 and Samardžija 1986: 26 according to Karabalić 2011) that modal verbs described in this way do not form a separate grammatical category but are seen as a part of a lexicon. In two recent grammar books, modal verbs have been described as a separate category: Silić and Pranjković (2007: paragraph 673) and also Jelaska (2015: 159-160). When teaching Croatian as L2 at the beginner level, modal verbs are treated as a separate category. In this paper the focus will be on the two out of four modal verbs in the narrow sense: *smjeti* and *moći*. The verbs will be described according to CL manuals: the meaning, origin, morphology, syntactic assignments or freedom (e.g. infinitive form of lexical verbs, or omitting infinitives), and how to teach these contents at the beginner level in order to initially build as competent speaker as possible.

**Key words:** modality, modal verb, Croatian as L2

Tanja Đurić  
Osnovna škola Gračani  
Gračani 4a, Zagreb  
tanjadjuric123@gmail.com

## Komunikacijska kompetencija u nastavi stranoga jezika

Znanje jezika podrazumijeva jezičnu i komunikacijsku kompetenciju te jezičnu izvedbu ili uporabu (u stranoj literaturi sreću se ovi pojmovi *linguistic knowledge/competence*, *communicative competence*, *linguistic performance*). Da bi se jezikom uspješno ovladalo, potrebno je imati jezično znanje i koristiti to isto znanje u govoru i razumijevanju. Pojmove jezična kompetencija i jezična uporaba uveo je Noam Chomsky još 1957. godine. Pritom se kao jezična kompetencija podrazumijeva podsvjesna jezična sposobnost stvaranja i razumijevanja rečenica te poznavanje jezičnih pravila iz fonetike, fonologije, sintakse, semantike i morfologije, dok je jezična uporaba praktično korištenje jezika u stvarnim situacijama i odraz je jezične kompetencije. Pojam komunikacijske kompetencije uvodi Dell Hymes 1972. jer je smatrao da je Chomskyjeva definicija jezične kompetencije preuska. Kroz povijest su se jezična i komunikacijska kompetencija različito objašnjavale te nadopunjavale. Prema Canale i Swan (1980.) postoje četiri sastavnice komunikacijske kompetencije; prve dvije govore o uporabi jezičnoga sustava, a druge dvije definiraju funkcionalne aspekte komunikacije. Rad se bavi komunikacijskom kompetencijom u jeziku, sa specifičnim osvrtom na razvoj komunikacijske kompetencije kod učenika mlađe školske dobi u nastavi stranoga jezika (engleskoga jezika) te utjecaj materinskoga jezika na komunikacijsku kompetenciju u stranome jeziku. Četiri su sastavnice komunikacijske kompetencije: gramatička (znanje leksikoloških pojmova, pravila morfologije, sintakse i drugo), diskursna kompetencija (označava sposobnost povezivanja rečenica u smislenu cjelinu), sociolingvistička kompetencija (uključuje znanje o sociokulturnim zakonima jezika i diskursa) te strategijska kompetencija (uključuje strategije verbalne i neverbalne komunikacije). Ove sastavnice komunikacijske kompetencije postoje u svakome jeziku i osnova su za proučavanje usvojenosti pojedinoga jezika.

**Ključne riječi:** komunikacijska kompetencija, engleski jezik, hrvatski jezik, učenici mlađe školske dobi

## Communicative Competence in the Foreign Language Classroom

Language knowledge comprises both linguistic and communicative competence and linguistic performance (in different sources stated as: linguistic knowledge/competence, communicative competence, linguistic performance). In order to acquire language one should have linguistic knowledge and use it in speech and comprehension. Noam Chomsky coined terms linguistic competence and performance. Whilst the language competence includes subconscious ability to create and understand sentences and the knowledge of linguistic rules in phonetics, phonology, syntax, semantics and morphology, the linguistic performance includes practical usage of a language in real situations, it reflects the linguistic competence. Dell Hymes introduces communicative competence in 1972 due to a previous scarce definition. Through history linguistic and communicative competence have intertwined and been differently explained. According to Canale and Swan (1980) there are four components of communicative competence; first two are about language performance, and the other two describe functional aspects of communication. The paper deals with the communicative competence in language, particularly among young foreign language learners (English), and the influence of the mother tongue on the communicative competence in the foreign language. There are four components of communicative competence: grammatical (knowledge of lexicological terms, rules of morphology, syntax and more); discourse competence denotes the ability to connect sentences into a meaningful whole; sociolinguistic competence includes knowledge of the sociocultural laws of language and discourse, and strategic competence that includes verbal and nonverbal communication strategies. These components of communication competence exist in every language and are the basis for studying language acquisition.

**Key words:** Communicative competence, English, Croatian, young learners

Ivana Gusak Bilić  
Akademija dramske umjetnosti  
Trg Republike Hrvatske 5, Zagreb  
ivana.gusak.bilic@adu.hr

## Poučavanje naglasnih jedinica standardnoga hrvatskog kao drugoga i stranoga jezika

U ovome radu naglasnoj tipologiji hrvatskoga standardnog jezika pristupamo kao pedagoškom alatu korisnom u poučavanju naglasaka i naglasnih promjena u hrvatskome standardnom jeziku (HSJ). Kako se studenti hrvatskoga kao L2 ne bi nepotrebno opterećivali cijelom naglasnom tipologijom, postavlja se pitanje koje naglasne jedinice treba poučavati i kojim redom. Na to pitanje pokušali smo odgovoriti polazeći od 85 naglasnih jedinica, koje su popisali Vukušić, Zoričić i Grasseli-Vukušić (2007: 204–209). Autori naglasne jedinice prikazuju prema vrsti riječi, odnosno zasebno opisuju naglasak imenica, naglasak pridjeva, naglasak glagola i naglasak ostalih vrsta riječi. Slijedom toga istražili smo koje su naglasne jedinice najviše zastupljene prema vrsti riječi i njihov ukupni poredak. Za pilot-istraživanje proizvoljno je izdvojeno slovo S iz Vukušićeva, Zoričićeva i Grasselli-Vukušićina Kazala riječi (2007: 551–588). U Excel tablicu prepisane su riječi koje počinju slovom S (N = 4807) i broj njezine naglasne jedinice, koji je bio osnovom daljnjih ručnih i automatskih izračuna. S obzirom na to da nema prethodnih podataka o zastupljenosti naglasnih jedinica u HSJ-u, hipoteza je da nema razlike u njihovoj zastupljenosti prema vrsti riječi. Na temelju rezultata hipoteza je odbačena, što ukazuje na to da naglasne jedinice nisu jednako zastupljene ni prema vrsti riječi ni u ukupnom poretku. Na temelju preliminarnih podataka donosimo popis za poučavanje naglasnih jedinica HSJ-a kao L2.

**Ključne riječi:** hrvatski kao drugi i strani jezik, naglasak riječi, naglasna tipologija, zastupljenost naglasnih jedinica, vrste riječi

## Teaching Word Accent Units of the Standard Croatian Language as L2

In this paper we deal with the accent typology of the standard Croatian language as a pedagogical tool useful for teaching accents and accent change in the standard Croatian language (SCL). Since there is no need to teach all accent word units, we ask which word accent units should be taught and in which order. We started with 85 accent word units listed and described by Vukušić, Zoričić and Grasselli-Vukušić (2007: 204-209). They describe word accent units through traditional word classes—noun, adjective, verb, and other word classes. Following their classification, we investigated which word accent units are more frequent in word classes separately and in their frequency order. For a pilot-study we analysed all words starting with S letter in the Word list by Vukušić, Zoričić, and Grasselli-Vukušić (2007: 551–588). Words (N = 4807) were transcribed to the Excel table along with the accompanying paragraph numbers containing word accent unit descriptions. Paragraph numbers were the basis for manual and automatized calculations. Due to the lack of comparable research, our hypothesis is that there is no word frequency difference between 85 accent word units according to their word class. Following our findings, the starting hypothesis was rejected. A possible explanation is that word accent units are not equally distributed neither according to their word class nor in their frequency order. Based on our preliminary findings, we offer a word accent unit list that can be used in teaching Croatian as L2.

**Key words:** Croatian as L2, word accent, accent typology, accent units' frequency, word classes

Remzija Hadžiefendić Parić  
Pedagoški fakultet Univerziteta u Bihaću  
Luke Marjanović bb, Bihać  
remzija.hadziefendic.panic@zg.t-com.hr

### O jednom načinu prenošenja *tuđega govora* u usmenim bosanskohercegovačkim pričama

U ovom će se radu analizirati jedan tip koordiniranih sintagmi s udvojenim (redupliciranim) zamjениčkim leksemima koje upućuju na *tuđu riječ* (izražavaju postojanje *tuđe riječi*). Na primjeru izbora izvornih bosanskohercegovačkih bajki (zabilježeni prema snimkama na magnetofonskoj vrpici) analizirat će se strukturno-semantička posebnost ovih sintagmi kao, u osnovi, jedne modifikacije izravnog načina prenošenja *tuđega govora*.

**Ključne riječi:** upravni govor, tuđi govor, sintagma, deiktičke riječi, bajka

### On one Manner of Reporting Other People's Words in Bosnian and Herzegovinian Oral Narratives

This paper analyzes one type of coordinated syntagms with reduplicated pronouns, as lexemes, that indicate the other people's word (express someone else's words). Using examples selected among Bosnian and Herzegovinian fairy tales (transcribed from the tape recordings), structural and semantic particularities of these syntagms will be discussed as, fundamentally, one modification of a direct manner of reporting other people's speech.

**Key words:** Key words: direct speech, reported speech, syntagm, deictic words, fairy tales

Zrinka Jelaska  
Milvia Gulešić Machata  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
zjelaska@ffzg  
mgulesic@ffzg.hr

## Srodnost i prepoznatljivost riječi srodnih jezika

U radu se raspravlja o načelima prepoznatljivosti u primanju leksema srodnih jezika. Tu je pojavu važno i teorijski i primijenjeno istražiti jer poznavatelji obaju jezika često (točno) ne uočavaju mogućnost i nemogućnosti povoljnoga prijenosa. Na temelju primjera iz srodnih slavenskih jezika: hrvatskoga, slovačkoga, poljskoga i srpskoga pokazuju se teorijske mogućnosti povoljnoga i nepovoljnoga prijenosa: od posvemašnjega povoljnoga preko posvemašnjega nepovoljnoga, koji se očituje u lažnim parovima i neprepoznavanju do nemogućnosti prijenosa. Pokazuje se da na prepoznatljivost mogu djelovati različite silnice, poput vrste jezične djelatnosti (pisanje, govorenje, oboje), podrijetla srodnosti (zajednički predak ili strani jezik), sinonimski član (obilježen i neobilježen, domaći i strani), vrste izrazne sličnosti (strana ili različita slova, dio riječi, duljina riječi, broj razlika), vrsta morfema (korijen, predmetak, dometak, nastavak). Na taj se način rasvjetljuje jedan od razloga zašto je primanje srodnoga jezika toliko lakše od proizvodnje i omogućuju priprema upitnika za provjeravanje teorijski pretpostavljenih mogućnosti većega broja ispitanika.

**Ključne riječi:** srodni jezici, prepoznatljivost srodnih riječi, vrste izraznih sličnosti

## Cognates and Recognizable Words of Related Languages

This paper discusses the principles of recognition in receiving related language lexemes. It is important to investigate this phenomenon as the speakers who speak both languages often do not (accurately) identify the possibility and impossibility of positive transfer. Based on examples from the related Slavic languages: Croatian, Slovak, Polish and Serbian, the theoretical possibilities of positive and negative transfer are shown: from the easy ones to negative transfer, which is manifested in false pairs.

It is shown that recognizability can be affected by different factors, such as type of linguistic activity (writing, speaking, both), origin of words (common ancestor or foreign language), synonymous members (marked and unmarked, native and foreign), types of similarity of forms (foreign or different letters, parts of word, word length, number of differences), type of morpheme (root, prefixes, suffixes, flectemes). This explains one of the reasons why receiving a related language is so much easier than producing it, and could serve as basis for a questionnaires which should be designed to test the theoretically assumed possibilities with different subjects.

**Key words:** related languages, recognisability of cognates, similarities of forms

Antonio-Toni Juričić  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
atjurici@ffzg.hr

## Pobijediti Brazil i umrijeti. Drugi u Jergovićevu *Wilimowskom*

Rad će predstaviti predodžbe Drugoga u romanu *Wilimowski* (2016) Miljenka Jergovića s obzirom na tijelo, jezik, etnicitet, rod, politiku, vjeru, društvenu klasu te odnos periferije i centra. U romanu se pripovijeda o Poljaku Tomaszu Mieroszewskom, umirovljenom profesoru krakovske rudarske akademije, udovcu Židovke Estere, ljepotice na čiju je vjeru glavni lik bio spreman prijeći u „naopaka doba po taj svijet“. Profesor Mieroszewski će pred ljeto 1938. sa smrtno bolesnim osmogodišnjim sinom Davidom, sinovljevom njegovateljicom Ružom te njegovim privatnim učiteljem Henrikom stići u Mirila Frankopanska, selo crikveničkog zaleđa, u „jugoslavensku nedodiju, kilometrima daleko od znamenite Opatije“. Smjestit će se u hotel Orion, koji je među domaćima poznatiji kao Švapska kuća, čiji su vlasnici „dobročudni i snažni Slaven“ Ilija te Njemica Katarina koja je možda „samo željela pobjeći što dalje od Njemačke i njemstva“. Za vrijeme boravka u Orionu gosti i njihovi domaćini odslušet će radijski prijenos nogometne utakmice između Brazila i Poljske sa Svjetskoga prvenstvu u Francuskoj. Taj će dvoboj obilježiti četverostruki strijelac, poljski napadač njemačke narodnosti, Ernest Wilimowski koji će kasnije nastupati za reprezentaciju Trećega Rajha. Književna je kritika zabilježila da je u romanu, između ostaloga, Jergović „dosljedno razvio pripovjednu strategiju koja se temelji na nagovještaju, slutnji, namjernoj nedorečenosti“ (Primorac) usporedivši djelo s vrijednom fotografijom „koja ovjekovječi trenutak kakvog poslije više nikada neće biti, jer za njega, takvog, više nikada neće biti uvjeta: netko će umrijeti, ili se odseliti, ili više neće biti mjesta gdje je napravljena, ili što god“ (Pančić).

**Ključne riječi:** predodžbe Drugoga, međukulturna kompetencija, Miljenko Jergović, Wilimowski

## Defeat Brazil and Die. The Image of the Other in Novel Wilimowski by Miljenko Jergović

The paper brings into focus representations of the Other in novel Wilimowski (2016) by Miljenko Jergović according to the following aspects: body, mother tongue, ethnicity, gender, politics, religion, social class and relation between centre and periphery. Narrator tells a story about retired Polish professor Tomasz Mieroszewski who was a husband of beautiful Jew Estera. Before summer 1938 professor Mieroszewski, his seriously ill eight year old son David, nurse Ruža and private teacher Henrik came in small Yugoslav village Mirila Frankopanska. There they found accommodation in hotel Orion which led by kind-hearted and strong Slav Ilija and sensitive German Katarina. On 5 June 1938 guests and their hosts listened live radio coverage of football game between Brazil and Poland in World Cup which took place in French city Strasbourg. In this game Poland lost 6:5 and Polish player with German roots Ernest Wilimowski scored 4 goals. During the Second World War Wilimowski played for German national team. Literary reviewers said that Jergović consistently lead narrative strategy with intentional vagueness and compared novel with precious photography which immortalizes some moment who will disappear forever.

**Key words:** images of the Other, intercultural competence, Miljenko Jergović, Wilimowski

Zrinka Kolaković  
Alpen-Adria-Universität Klagenfurt  
Universitätsstraße 65-67, Klagenfurt  
Zrinka.Kolakovic@aau.at

## Actionality and Affixation of Biaspectual Verbs in Croatian

Actionality – coded in the lexical root of a verb – is a feature common to all languages (cf. Breu 1980: 115; Lehmann 1992: 3f). As well as actionality, Slavic languages additionally have morphologically expressed verbal aspect. It is expressed in the infinitive and in all finite verbal forms and has two values: perfective (PFV) or imperfective (IPFV) (e.g. *dati*<sub>PFV</sub> → *davati*<sub>IPFV</sub> ‘to give’; *čitati*<sub>IPFV</sub> → *pročitati*<sub>PFV</sub> ‘to read’).

However, besides PFV and IPFV verbs, Slavic languages also have biaspectual verbs (BVs). Roughly speaking, if no context is provided, the infinitive of such a verb has the potential to express both aspectual values without any further aspectual affixation (e.g. *kopirati*<sub>BV</sub> ‘to copy’). Nevertheless, on the sentence level only one aspectual value is being realized. Therefore, in order to achieve communicational transparency native speakers sometimes use affixation to derive overtly aspectually marked verbs from BVs (cf. Avilova 1968: 66; Silić & Pranjković 2007: 49; Veselý 2010: 121). Nevertheless, not all BVs are equally prone to affixation. Moreover, the type of affixation seems to depend on their inner actional properties. Isačenko (1960: 145) and Maslov (1984: 87) noticed, and Piperski (2016) later corroborated that some BVs tend more to the PFV, and others to the IPFV pole.

Various factors influencing affixation of BVs are cited in the literature, including semantics (Mučnik 1966: 68) and the actional properties of the base BV (Avilova 1968: 66; Šeljakin 1983: 149). The claim that telicity is an essential semantic feature tightly associated with biaspectuality is a starting point of my research. In this paper I address the following research question: Do morphologically stable (without any overtly aspectually marked derivatives) and unstable (with overtly aspectually marked derivatives) BVs differ on the lexical level, i.e. are their actional properties significantly different?

The analysis is conducted on sample of 37 BVs. The data are extracted from three dictionaries of contemporary Croatian (Matasović & Jojić 2002; Birtić et al. 2013; Jojić et al. 2015) and analyzed in R (R Core Team 2016) using the Fisher exact test.

**Key words:** biaspectual verbs, actionality, affixation, Fisher exact test, Croatian

Maja Koporčić  
Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo  
Crkvena 21, Osijek  
mkoporcic@fdmz.hr

## Izveštavanje hrvatskih medija o migrantima

Mediji u funkciji informiranja javnosti imaju važnu zadaću, a to je odgovorno objavljivanje vijesti, istinitih, društveno značajnih i objektivnih. U radu je analizirano izvještavanje klasičnih medija kao što su televizija i mrežni izvori poput portala u 2015. kao godini obilježenoj izbjegličkom krizom kakva se ne pamti od Drugog svjetskog rata te s odmakom od 4 g., u 2019., u kojoj interes za ovu temu jenjava. Ono što autorica želi utvrditi u ovom radu jest koje izvore informacija novinari koriste prilikom izvještavaju o migrantskoj krizi u Europi. Isto tako želi ustanoviti jesu li se dosadašnje informacije pokazale kao vjerodostojne te kakva su karaktera informacije koje se plasiraju. Rad upućuje na relevantnost izvora prilikom izvještavanja. Premda gotovo svi klasični mediji imaju svoja mrežna izdanja, uočava se da su ta izdanja češće zagušena vijestima iz neprovjerenih izvora. Mrežna su izdanja proširenija, češće ažurirana, ali isto tako više podložna objavljivanju neprovjerenih informacija. Takav pristup doprinosi senzacionalističkom novinarstvu koje otvara prostor manipulaciji, ali i stvara javno nepovjerenje jer se takve informacije pokazuju neispravnima te ih se u daljnjem izvještavanju opovrgava. Ako se objektivnost u izvještavanju o kriznoj situaciji podijeli u dvije teorije, empatičku i činjeničnu, radi se o dvjema suprotstavljenim teorijama te svaka od njih ima svoje pristaše, što je uočeno i pri izvještavanju o ovoj temi. Izvještavanje o migrantima koje sudjeluje u konstruiranju njihova identiteta u Hrvatskoj promatra se i iz perspektive hrvatskoga kao inoga jezika, ponajprije stranoga, u kontekstu statusa migranata s obzirom na njihovo uključivanje u društvo.

**Ključne riječi:** mediji, migranti, izvještavanje

## Reporting by the Croatian Media on Migrants

The media in the function of informing the public have an important task, and that is the responsible publication of news, true, socially significant and objective. The paper analyzes the coverage of classic media such as television and network sources such as portals in 2015 as a year marked by a refugee crisis not remembered since World War II and with a gap of 4 years in 2019, in which interest in this topic subsides. What the author wants to identify in this paper is what sources of information journalists use when reporting on the migrant crisis in Europe. It also wants to determine whether the information provided so far has proven to be credible and the character of the information being marketed. The paper points to the relevance of sources when reporting. Although almost all classic media have their own online editions, it is noted that these editions are more often congested with news from unverified sources. Online editions are broader, more frequently updated, but also more vulnerable to the release of unverified information. Such an approach contributes to sensational journalism, which opens the door to manipulation, but also creates public mistrust as such information is proven to be incorrect and is refuted in further reporting. If objectivity in crisis reporting is divided into two theories, empathic and factual, it is two conflicting theories and each of them has its supporters, which was also observed when reporting on this topic. Reporting on migrants involved in constructing their identity in Croatia is also viewed from the perspective of Croatian as a foreign language, primarily foreign, in the context of migrants' status with regard to their inclusion in society.

**Key words:** Media, migrants, reporting

Aida Korajac  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
aidakorajac@gmail.com

## *Mama, ja (se) ig(r)am – usvajanje hrvatskih glagola sa se u ranoj dječjoj dobi*

Usvajanje jezika složen je postupak koji podrazumijeva uredan spoznajni, osjetilni i motorički razvoj, ali i odgovarajuću podršku okoline (Jelaska, 2005: 65). Istraživanja dječjega govora moguća su na temelju prikupljanja, prepisivanja i analiziranja jezičnih podataka, što je dugotrajan i zahtjevan postupak (Kuvač i Palmović, 2007). Na hrvatskome jeziku nema istraživanja usvajanja glagola *sa se* kod djece. Glagoli *sa se* dvočlane su konstrukcije tradicionalno nazivane povratni glagoli (Silić i Pranjković, 2007; Barić i sur., 2005), a „konceptija povratnosti i klasifikacija povratnih glagola složeno je i razgranato područje“ (Belaj, 2001: 1).

U izlaganju će biti predstavljeno istraživanje razvoja usvajanja glagola *sa se* kod djece. Istraživanje se temelji na analizi prijepisa govora iz baze podataka CHILDES (*Child Language Data Exchange system*). Uporišnu teorijsku podlogu pritom čini uporabno utemeljena teorija usvajanja jezika (engl. *usage-based theory*) (Tomasello, 2000, 2006, 2007; Lieven i Tomasello, 2008; prijevod prema: Matovac i Faletar, 2009). Odnosno kognitivnolingvistički model ovladavanja jezikom kojim se, za razliku od generativističkoga stava, zastupa mišljenje da jezik nastaje uporabom. Čestoća uporabe jezične jedinice utječe na pohranjivanje informacije kao konvencionalne jezične jedinice, koja postaje usađena (Langacker, 1987: 59–69; Croft i Cruse, 2004: 292). S obzirom na teorijski model pretpostavka je da će dijete usvojiti one glagole *sa se* kojima je najčešće izloženo. Osnovni je cilj istraživanja utvrditi u kojem će značenju (povratnom, uzajamnopovratnom ili medijalnom) element *se* djetetu biti kognitivno najistaknutiji te stoga najlakše usvojiv i primjenjivan u slobodnom govoru.

**Ključne riječi:** hrvatski glagoli *sa se*, dječji govor, uporabno utemeljena teorija usvajanja jezika

## *Mama, ja (se) ig(r)am – Acquisition of Croatian se-Verbs from Early Childhood*

Language acquisition is a complex process that involves neat cognitive, sensory and motor development, as well as appropriate support of the social environment (Jelaska, 2005: 65). Research on children's speech is possible through the collection, transcription and analysis of language data, which is a lengthy and demanding process (Kuvač i Palmović, 2007). In Croatian language, there is no research on the acquisition of *se*-verbs in children's speech. *Se*-verbs are two-part constructions consisting of a verbal element and the element *se*, traditionally called reflexive verbs (Silić i Pranjković, 2007; Barić i sur., 2005), and „the conception of reflexivness and the classification of reflexive verbs is a complex and branched linguistic area“ (Belaj, 2001: 1). We will explore the development of acquisition of *se*-verbs in children's speech. The research is based on the analysis of the transcripts of the speech from the CHILDES database (*Child Language Data Exchange system*). The underlying theoretical background for this research is *usage-based theory* (Tomasello, 2000, 20006, 2007; Lieven i Tomasello, 2008). That is, a cognitive-linguistic model of mastering a language which, in contrast to the generativist view, represents the view that language is produced by use. The frequency of occurrence of the word in language affects the storage of the information, leading to its ultimate storage as a conventional grammatical unit. A word form that occurs frequently enough in use to be stored independently is entrenched (Langacker, 1987: 59–60; Croft i Cruse, 2004: 292). Given the theoretical model, the assumption is that the child will adopt those verbs with which he is most often exposed. The main goal of the research is to determine in what meaning (reflexive, reciprocal or medial) the element *se* will be most cognitively salient to the child and therefore the most easily adopted and applied in free speech.

**Key words:** croatian *se*-verbs, children's speech, usage-based theory

Ivica Košak  
Marina Beroš  
Hrvatska kulturna zajednica – Ogranak Matice hrvatske Wiesbaden  
Ernst toepfer-Str. 4, D 65510 Idstein  
ivica.kosak@online.de  
mmarticberos@gmail.com

## Višejezičnost u kulturi

Jedinstvena jezična raznolikost u Europi znak je kulturne raznolikosti ovog kontinenta. Hrvatska kulturna zajednica u Wiesbadenu doprinosi razumijevanju uloge jezične raznolikosti u kulturi, komunikaciji i razmjeni različitih kultura.

Prednosti višejezičnosti koje vode međukulturalnoj komunikaciji među migrantima ukazuju na to da su kultura i jezik usko povezani. Prije svega, društvenu i kulturnu normu učimo glasovnom komunikacijom. Način na koji formuliramo pitanje ili općenito ispitujeemo snažno je pod utjecajem naše kulture. Lingvističke i kulturne razlike su stoga međusobno bliske. Savladavanjem materinskog jezika i dobrim jezičnim vještinama jezika zemlje u kojoj čovjek živi postiglo bi se mnogo toga. Međutim, s naše točke gledišta pogrešno je vjerovanje da se stopostotni dogovor može postići samo dobrim poznavanjem jezika. Europska politika stranih jezika to nadilazi i zahtijeva višejezičnost. Ovladavanje još jednim stranim jezikom pored materinskog jezika olakšava komunikaciju i proširuje razumijevanje kulture. Dublje razumijevanje kultura može se postići samo višejezičnošću.

Na primjeru teksta iz časopisa Riječ / Das Wort ukazuje se na napore hrvatskih migranata koji uče novi jezik.

**Ključne riječi:** kultura, jezik, riječ, tekst, časopis

## Multilingualism in Culture

The unique linguistic diversity in Europe is a sign of the cultural diversity of this continent. The Croatian Cultural Community e.V. Wiesbaden contributes to the understanding of the role of linguistic diversity in culture, for communication and in the exchange of different cultures. The benefits of multilingualism leading to intercultural communication among migrants indicate that culture and language are very closely related. Above all, we learn the social and cultural norms through voice communication. The way in which we formulate a question or generally inquire is strongly influenced by our culture. Linguistic and cultural differences are therefore close to each other.

With the mastery of the mother tongue and good language skills of the country in which one lives, much would have been achieved. From my point of view, however, it is a fallacy to believe that one hundred percent agreement can only be achieved through good language skills. European foreign language policy therefore goes beyond this and calls for multilingualism. The mastery of yet another foreign language in addition to the mother tongue facilitates communication and extends the understanding of culture. A deeper understanding of cultures can only be achieved through multilingualism.

This text from Riječ / The Word points to the efforts of adult Croatian migrants learning a new language. Of course, this is associated with a certain effort. We report about this in the club's own magazine Riječ.

**Key words:** Culture, language, word, text, journal.

Irena Krumes  
Ivana Ružek  
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti  
Cara Hadrijana 10, Osijek  
ikrumes@foozos.hr  
kristina.ruzek9@gmail.com

## Multimedijski pristup nastavi gramatike hrvatskoga kao materinskoga jezika u mlađim razredima osnovne škole

Ako se nastava gramatike hrvatskoga standardnoga jezika ostvaruje uz pomoć multimedije, a učenik se služi različitim medijskim uređajima, onda govorimo o multimedijskom pristupu gramatičkim sadržajima. Nekim je nastavnim sadržajima vrlo lako ovladati uporabom multimedije, dok neki zahtijevaju kompleksniju pripremu nastavnih materijala, metoda kao i pristupe. Nastava je gramatike hrvatskoga kao prvoga jezika specifična po svom sadržaju koji je, najčešće djeci mlađe školske dobi, apstraktan i neprivlačan. Istraživanja su pokazala kako ovakav multimedijski pristup gramatici može bitno utjecati na interes učenika i razumijevanje gramatičkih sadržaja. U prvom dijelu rada teorijski se razmatra multimedijski pristup nastavi gramatike u razrednoj nastavi i pregled dosadašnjih istraživanja u području gramatike i multimedije. U drugom dijelu rada daje se primjer provedenoga školskoga sata gramatike uz pomoć medija kao nastavnih sredstava. Istraživanje je provedeno u trećim razredima osnovne škole u obliku eksperimenta s usporednim skupinama. Kontrolna skupina učenika pratila je sat gramatike bez primjene medija, a eksperimentalna skupina usvajala je gramatičke sadržaje uz pomoć multimedije. Istraživanjem se željelo utvrditi utječe li multimedijski pristup nastavi gramatike na zadovoljstvo učenika i unaprjeđuje li takav pristup znanje učenika.

**Ključne riječi:** nastava gramatike, multimedijski pristup, razredna nastava, rano učenje hrvatskoga jezika

## A Multilingual Approach to Teach Grammar of Croatian as a Mother Tongue in Younger Classes of Primary School

If the teaching of grammar of Croatian as the mother tongue is achieved through multimedia, and the student uses a multimedia device independently, then we are talking about a multimedia approach to grammatical content. Some teaching content is very easy to use using multimedia, while some require more complex preparation of teaching materials, methods and approaches. Grammar teaching is specific in its content, which is usually abstract and uninteresting to young children. Research has shown that such a multimedia approach to grammar can significantly affect the curiosity and understanding of grammar content. The first part of the paper provides a theoretical overview of multimedia in the school, that is, a multimedia approach to teaching grammar in classroom teaching and an overview of current research in the field of grammar and multimedia. The second part of the paper gives an example of a grammar lesson using the media as teaching aids. The study was conducted in the form of an experiment with comparison groups. A control group of students could follow the grammar lesson without using the media, and the experimental group could study the grammar lesson using multimedia. The study sought to determine whether a multimedia approach to grammar teaching affects student satisfaction and whether such an approach enhances students' knowledge.

**Key words:** grammar teaching, multimedia approach, classroom teaching, first language teaching

Ivana Lederer  
Otto-Friedrich Universität Bamberg  
An der Weberei 5, Bamberg  
ivana.lederer@uni-bamberg.de

## Plovimo li *rijekom Dunav* ili *rijekom Dunavom*? – apozitivne sintagme između norme i uzusa

Suvremeni gramatički opisi hrvatskoga jezika slažu se u tome da je apozicija imenica koja pobliže označuje drugu imenicu i s njom se slaže u rodu, broju i padežu. Iako su iznimke od navedenog prepoznate i opisane u gramatikama (Pranjković/Silić 2007:313), brzinsko pretraživanje mrežnih stranica, prema u naslovu navedenim pojmovima, ukazuje nam jasno na to da svakodnevna uporaba donosi padežno nesročne oblike za koje jezikoslovlje još ne nudi objašnjenja. Marković (2008) primjećuje padežnu nesročnost, ali navodi malen broj primjera. Do navedenog odstupanja može doći onda kada se drugi član sintagme od prvoga razlikuje rodom ili brojem, a „[d]eklinirani oblik zvučat će isforsirano, gotovo kao prenemaganje...“ Marković (2008:129). Cilj je ovoga rada predstaviti istraživanje padežne nesročnosti na primjeru apozitivnih sintagmi s odabranim hidronimima i oronimima. Prvi dio izlaganja donosi teorijski pregled suvremenih gramatičkih opisa apozicije u hrvatskome jeziku, dok drugi dio izlaganja čini korpusno istraživanje za koje je korišten Hrvatski mrežni korpus. Istražene su apozitivne konstrukcije s deset najdužih hrvatskih rijeka te deset najviših hrvatskih gora. Cilj je istraživanja utvrditi kada dolazi do padežne nesročnosti te otkriti mehanizam koji iza toga stoji. Analiza dobivenih rezultata rasvijetlit će barem donekle problem odstupanja od norme, ali i pružiti dragocjene smjernice svim inojezičnim govornicima u ovladavanju apozitivnim sintagmama. Izlaganjem se želi dati doprinos didaktici inojezičnoga hrvatskog, ali i potaknuti na daljnja jezikoslovna istraživanja ovog fenomena.

**Ključne riječi:** apozicija, sročnost, hidronimi, oronimi, jezična norma, odstupanje

## Are We Sailing *rijekom Dunav* or *rijekom Dunavom*? – Appositive Phrases between Grammar Rules and Usage

Most of contemporary grammars of Croatian language define apposition as a noun used to describe another noun. An apposition agrees with the noun to which it refers in case, gender and number. Although some deviation from grammatical description have already been described (Pranjkočić/Silić 2007:313), a quick web search shows appositive phrases in which there is no case agreement. So far, there is still no linguistic explanation for these phenomena. Marković (2008) mentions deviation from a case agreement, but he provides only a few examples. The deviation from the case agreement can be observed if one part of an appositive phrase has a deferent gender or number from another one. In that case „Declined form will sound like forced and almost like posturing...” (Marković 2008:129). The aim of this paper is to present the research on the deviation from the case agreement in appositive phrases with chosen hydronyms and oronyms. The presentation will give a review of the apposition definition in most of contemporary grammars of the Croatian language, followed by a corpus based linguistic study, for which was used Croatian web corpus. Appositive phrases with ten longest Croatian rivers and ten highest Croatian mountains have been used for this study. The aim of this study is to find examples with no case agreement, but also to discover the mechanism behind that. Study results will be discussed and useful guidelines for those who learn Croatian will be given. The presentation will also emphasize further linguistic studies of these phenomena.

**Key words:** apposition, agreement, hydronym, oronym, language norm, deviation

Nina Mance  
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti  
Cara Hadrijana 10, Osijek  
nina.mance@gmail.com

## Bez muke do nauke ili kako se maknuti dalje od početka: prikaz slučaja

Poučavanje stranog jezika odmiče se od tradicionalnog shvaćanja poučavanja u kojem je jezik sustav sa strukturom u kojoj učenik treba svladati gramatička pravila kako bi bio sposoban stvarati ovjerene rečenice. Suvremeni pristupi u poučavanju jezika uvažavaju i leksički pristup, koji se temelji na načelu da su gramatika i leksik usko isprepleteni. Kako se kolokacije i frazemi u govoru javljaju često, u takvu se gotovom obliku i pohranjuju u umni rječnik pa je lako i posegnuti za njima kada je to potrebno. U radu će se prikazati slučaj izvorne govornice njemačkog jezika koja je hrvatski jezik učila privatno u Republici Hrvatskoj došavši na razmjenu Erasmus, od listopada do veljače akademske godine 2018/2019. Njezina je razina znanja na prijelazu iz razine A1 u razinu B2 prema ZEROJ-u. Priručnik kojim se služilo pri poučavanju hrvatskoga jezika bio je *Razgovarajte s nama! A2-B1, Udžbenik hrvatskog jezika za više početnike* autorica Čilaš Mikulić, Gulešić Machata i Udier. Iako novija istraživanja (Košutar 2018) pokazuju kako je zastupljenost frazema u udžbenicima stranih jezika slaba, u priručniku kojim se koristilo svaka od deset lekcija ima poseban dio s kolokacijama i frazemima, čije su sastavnice leksemi koji su se obrađivali u pojedinoj lekciji.

Polaznica je ispunjavala upitnik kojim se ispitalo njezino poznavanje hrvatskih frazema u trima etapama.

Istraživačka pitanja u ovome radu usmjerena su na to koliko je puko taksativno navođenje kolokacija i frazema dovoljno za komunikacijsku kompetenciju te treba li takav pristup osuvremeniti. Ponudit će se i rješenja u poučavanju frazema za hrvatski kao strani jezik.

**Ključne riječi:** hrvatski kao strani jezik, leksički pristup, frazemi, udžbenici hrvatskog kao stranog jezika

## No Pain, no Gain or How to Move away from the Beginning

Teaching a foreign language has been distancing from the traditional concept of teaching in which language is a structural system where a learner should master grammar rules in order to be capable of creating valid sentences. Modern approaches to language teaching also involve a lexical approach, based on the principle that grammar and lexicon are intertwined. Due to the fact that collocations and phraseological expressions are common in spoken language and that they are stored in mental dictionaries in this form, they are easy to reach for when needed.

The paper will present a case of a German native speaker, who was learning Croatian during private lessons in the Republic of Croatia, being here as an Erasmus exchange student, since October to February in 2018/2019 academic year. Her CEFR level is between A1 and B2. The handbook used for Croatian language teaching was *je Razgovarajte s nama! A2-B1 Udžbenik hrvatskog jezika za početnike* by Mikulić, Machata and Udier. Although more recent research (Košutar 2018) shows that the representation of phraseological units in foreign language text books is low, in the handbook used each of the ten units contains a separate part with collocations and phraseological units, whose constituents are lexemes covered in the unit.

The attendant filled in a questionnaire about her knowledge of Croatian phraseological units in three stages.

The research questions are directed at the sufficiency of mere exhaustive listing of collocations and phraseological units for communication competence and at the modernization of this approach. Solutions in teaching phraseological units for Croatian as foreign language will be offered.

**Key words:** Croatian as a foreign language, lexical approach, phrasemes, textbooks for Croatian as a foreign language

Nada Matas-Runquist

Diana Frost

Barbara Buršić

University of Avignon, 74 Rue Louis Pasteur, Avignon

Nottingham Trent University, 50 Shakespeare St, Nottingham

Hrvatska matica iseljenika

nada.matas-runquist@univ-avignon.fr

diana.frost@ntu.ac.uk

barbara.bursic@gmail.com

### **Learning a New Language in an (In)formal Education Setting: Digitalisation, Intercultural Competence vs Formal Education Framework**

Non-formal education has already been described as a major education force in the postmodern era (Romi & Schmida, 2009). Rethinking language learning in such environment linked to the digital age is an essential element in mastering foreign language and its cultural component (Barton & Lee 2013). Music, with focus on lyrics in a foreign language, in the ever-present digital environment represents thus easily available learning resource.

Traditional processing of linguistic input has been widely researched (Doughty & Long, 2003; Ellis & Gass, 1997) as well as the theoretical framework for informal language learning (Pemberton, 2004). A profuse body of literature has also explored the impact of information and communication technologies (ICTs) on learning (new media literacies).

Past research in computer assisted language learning (CALL) has focused on the use of technologies in the creation of a technology-enhanced environment to support student-centred learning. Additionally, the advent of a plethora of advanced and adaptive technologies including artificial intelligence and machine learning presents added opportunities for the development of personalised learning frameworks (Slavuj et al, 2016).

The pervasiveness of mobile technologies and inherent characteristics, including ready access to learning content, therefore provides a more immersive experience for students to enable scaffolding of learning experiences from both inside and outside of classroom environment.

This paper will discuss the principles applied to foreign language learning linking authentic language input within the digital world, in the classroom and beyond. Cultural and terminology component of songs are used and analyzed as an extremely valuable authentic (in)formal resource.

**Key words:** Teaching/Learning strategies, computer assisted language learning (CALL), mobile-assisted language learning (MALL), Cross-Cultural environments, music and language acquisition

Maja Matijević  
Josip Mihaljević  
Filozofski fakultet  
Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje  
Republike Austrije 16, Zagreb  
mmatijevic@ihjj.hr  
jmihalj@ihjj.hr

## Mrežne igre prilagođene arapskim govornicima kao potpora učenju hrvatskoga

Ovaj rad prikazat će interaktivne obrazovne sadržaje i elektroničke obrazovne igre koje su prilagođene arapskim govornicima i inspirirane nastavničkim iskustvima s dvaju tečajeva za azilante i tražitelje azila na Croaticumu. Prvi je od njih jednosemestralni tečaj hrvatskoga jezika za razinu B1.1. koji se održava od 2017. godine, a drugi *Opismenjavanje na hrvatskome kao inome jeziku tražitelja azila i azilanata* održan u okviru kolegija *Hrvatski kao ini i društveno korisno učenje*. Igre koje se trenutačno izrađuju dostupne su u demoinačici na internetu ([borna12.gitlab.io/igre-mreznik//sadrzaji-za-strance/](https://borna12.gitlab.io/igre-mreznik//sadrzaji-za-strance/)) i potiču vještine čitanja, pisanja, slušanja i govorenja. Uz upute za igre na hrvatskome nalazi se prijevod na arapski jezik kako bi se smanjio početni strah od jezika. Uvodne lekcije prikazuju animaciju pisanja latiničnih slova, riječi u kojima se slova pojavljuju, ilustracije značenja, audiozapise izgovora tih riječi i rečenica te polja za reproduciranje izgovorenoga glasa (i pojedinačno i unutar riječi). Na stranici uz to postoje igre koje tematiziraju odnos glas – slovo: vješala, pamtilice (povezivanje hrvatskih riječi sa slikom koja je prikazuje), premetaljka te kvizovi (prepoznavanje glasa u riječi i prepoznavanje točno napisane riječi). Igre su nastale radi povećanja fonološke svjesnosti i radi stvaranja leksičkoga fonda koji bi korisnicima bio nužan za daljnje učenje jezika.

**Ključne riječi:** arapski jezik, azilanti, hrvatski jezik, jezične tehnologije, obrazovne igre, učenje stranoga jezika

## Web Games Adjusted for Arabic Speakers as a Support for Learning Croatian

This paper will demonstrate interactive educational content and electronic educational games that are created for native speakers of Arabic. This content is inspired by teacher experiences from two courses for asylees and asylum seekers at Croaticum. The first course, which started in 2017, is a one-semester course for B1.1. learners of Croatian. The second is *Latin literacy for asylees and asylum seekers* held within the college course *Croatian as a foreign language and service-learning*. Games that are currently being created are available as a demo version on the Internet ([borna12.gitlab.io/igre-mreznik//sadrzaji za strance/](https://borna12.gitlab.io/igre-mreznik//sadrzaji%20za%20strance/)). These games encourage the development of reading, writing, listening, and speaking skills. Instructions for games and other interactive content are written in Croatian and Arabic. Initial lessons have animations for writing each letter of the Latin script, words that demonstrate the usage of certain letters, pictures that display words, audio files on which words and sentences are pronounced, and input fields where users themselves can pronounce the words and sentences they hear. These games on the site emphasize voice-to-letter relations: hangman, memory (connecting words with pictures), scrabble for rearranging letters into words and quizzes (identify letters in a pronounced word and recognize correctly written words). The games were created with two main goals: to increase phonological awareness and to create a lexical fund that is necessary for further learning of Croatian.

**Key words:** Arabic language, asylum seekers, Croatian language, educational games, foreign language learning, language technologies

Darko Matovac  
Lidija Ban Matovac  
Filozofski fakultet  
HV Digital GmbH  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
Wilhelm-Wagenfeld-Str. 16, München  
dmatovac@ffzg.hr  
lidija.ban@outlook.com

## Gramatika i politička korektnost u poučavanju hrvatskog kao drugog i stranog jezika – primjer upotrebe prijedloga *u* i *na* uz imena država

Jedan od izazova s kojim se poučavatelji hrvatskog kao drugog i stranog jezika mogu susresti u razvijanju komunikacijske kompetencije proizlazi iz činjenice da govornikov odabir jezičnih sredstava može jasno ili manje jasno izražavati njegove stavove te da slušatelji odabir određenog jezičnog sredstva mogu protumačiti kao izražavanje stava, iako to možda nije bila govornikova namjera. U ovome radu pozornost je usmjerena na činjenicu da se odabirom prijedloga *u* ili *na* uz imena nekih država može izraziti i politički stav. Primjerice u odabiru prijedloga *u* umjesto uobičajenog *na* u izrazu *idem u Kosovo* može se iščitati namjera govornika da istakne činjenicu da je Kosovo država, tj. njegova namjera da bude politički korektan. Primjera varijacije upotrebe tih prijedloga postoji još, npr. *u Island* i *na Island*, *u Kubu* i *na Kubu* itd., a pojavljuju se i u drugim jezicima (poznat je tzv. rat prijedloga u ruskom u kontekstima u kojima je riječ o Ukrajini), no pitanje je imaju li uvijek u pozadini namjeru izražavanja političke korektnosti. Također, postavlja se pitanje što poučavati. U ovome radu planiraju se izložiti rezultati pretraživanja korpusa hrWaC koje za cilj ima utvrditi kod kojih sve država postoji varijacija u upotrebi prijedloga *u* i *na* te, u slučaju kad varijacija postoji, koji se od tih dvaju prijedloga koristi češće (i na temelju toga donijeti preporuke o izradi nastavnih materijala). Uz to planira se izložiti i istraživanje provedeno među izvornim govornicima kojim se želi saznati što utječe na njihov odabir prijedloga, istraživanje provedeno među poučavateljima kojim se želi saznati kako oni poučavaju varijaciju u upotrebi prijedloga te istraživanje provedeno među neizvornim govornicima na razinama B2 i C1 pomoću kojeg se želi istražiti kako oni interpretiraju tu varijaciju.

**Ključne riječi:** prijedlozi, varijacija *u* i *na*, politička korektnost, komunikacijska kompetencija

## Grammar and Political Correctness in Teaching Croatian as a Second and Foreign Language – an Example of the Use of Prepositions *u* ‘in’ and *na* ‘on’ with the Names of Countries

One of the challenges that teachers of Croatian as a second and foreign language may encounter in developing communicative competence stems from the fact that the speaker's choice of language units can express his or her attitudes (more or less clearly). Furthermore, listeners may interpret the choice of a particular language unit as expression of an attitude, although this may not have been the speaker's intention. In this paper, attention is drawn to the fact that the choice of preposition *u* ‘in’ or *na* ‘on’ with the names of some state may also express a political attitude. For example, in choosing preposition *u* instead of the usual *na* the phrase *idem na Kosovo*, one can read the speaker's intention to confirm the fact that Kosovo is a state, that is, his or her intention to be politically correct. There are other examples of variations in the use of these prepositions, e.g. *na Island* and *u Island*, *na Kubu* and *u Kubu*, etc.. This variation appears in other languages as well (the so-called prepositional war in Russian related to Ukraine is well known), however it is questionable whether the speaker's intention to be politically correct is always in the background. Also, the question is what and how to teach. This paper intends to present the results of a hrWaC corpus search aimed at identifying countries with which the variation in the use of prepositions *u* and *na* occurs and, where the variation occurs, which of the two prepositions is used more frequently (and based on this, to make recommendations for teaching materials). In addition, it is planned to present a survey conducted among native speakers which seeks to find out what influences their choice of prepositions. Furthermore, research conducted among teachers, which seeks to learn how they teach the variation in the use of prepositions, will be presented, as well as research conducted among non-native speakers at B2 and C1 levels which aims to explore how they interpret the variation.

**Key words:** prepositions, *u* ‘in’ and *na* ‘on’ variation, political correctness, communication competence

Maša Musulin  
Ana María Valencia Špoljarić  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
mmusulin@ffzg.hr  
vale\_spoljaric@hotmail.com

## Utjecaj engleskoga kao drugoga jezika na usvajanje španjolskoga kao trećega

Studenti stvaraju vlastite međujezične i međukulturne veze između jezika koje su već usvojili (djelomice ili u potpunosti), što osobito dolazi do izražaja na početnoj razini usvajanja stranog jezika. Cilj je pojasniti kakvu ulogu imaju usvojeni jezici, odnosno jezične strukture, na učenje ciljnog jezika te također u kojim situacijama i kako oni utječu na proces usvajanja (De Angelis, 2007; Ringbom 2007). U radu se analizira transfer u pisanoj proizvodnji španjolskoga kod studenta kojima je materinski jezik hrvatski, a drugi, odnosno prvi strani jezik, engleski. Cilj je istražiti u kojoj su mjeri tri navedena jezika povezana na leksičkoj razini. Naime, podatci su prikupljeni iz 316 pisanih radova studenata prve, druge i treće godine preddiplomskoga studija španjolskoga jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Analizom se pokušavaju klasificirati pogreške koje se javljaju te se pokušava utvrditi kako se ponašaju lažni parovi te iz kojega se jezika najčešće posuđuje i u kojoj mjeri.

**Ključne riječi:** jezična interferencija, međujezični podatci, lažni parovi, usvajanje trećeg jezika, engleski, hrvatski, španjolski

## Influence of English as a Second Language on Acquisition of Spanish as a Third Language

The student creates his own interlinguistic and intercultural links between the languages he already knows, which is especially strong at the initial level. One of the objectives is to explain the role played by previous languages in the learning of a target language, and also in what situations and how they influence the learning process of the target language (De Angelis, 2007; Ringbom, 2007). Therefore, the investigation proposes to evaluate the transfer in written production of Spanish by students whose mother tongue is Croatian and whose L2 is English. The objective is to investigate to what extent the three languages are interlaced (Croatian, L1, English, L2, Spanish, L3) at the lexical level. The data was compiled from the essays that the Spanish students of the University of Zagreb on their first three years of study wrote during one semester. The analysis of their essays attempts to classify the errors that occur, establish how the cognates behave and what language they borrow from and to what extent.

**Key words:** lexical interference, crosslinguistic data, deceptive cognates, acquisition of L3, English-Spanish-Croatian

Iva Nazalević Čučević  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
inazalev@ffzg.hr

## Predikat u hrvatskome jeziku

Predikat je temeljni član rečeničnoga ustrojstva, što proizlazi iz gramatičkih svojstava predikatne riječi – vida i prijelaznosti te lica, broja, vremena i/ili načina (Katičić 1986: 35, Silić–Pranjeković 2005: 286). Nositelj je predikatnih kategorija samoznačni ili suznačni glagol. Finitni oblici samoznačnih glagola čine jednostavne glagolske predikate, dok različite vrste suznačnih glagola u kombinaciji s glagolskim ili imenskim dopunama tvore složena ustrojstva (usp. Belaj–Tanacković Faletar 2017: 23).

Predikati u hrvatskome mogu biti ustrojeni kao glagolski, jednostavni i (višestruko)složeni, i imenski, kopulativni i semikopulativni, koji su uvijek (višestruko)složeni. Kada je riječ o glagolskome predikatu, uz samoznačne glagole u službi jednostavnoga glagolskog predikata, bitan je odnos samoznačnih i suznačnih glagola, i to modalnih i faznih, u složenome glagolskom predikatu. Kada je pak riječ o imenskome predikatu, obično se tumače osobitosti kopulativnoga i semikopulativnoga glagola i njihovih dopuna. Raščlanjeni ili dekomponirani predikat, čiji ustroj čine perifrazni glagol i odglagolna imenica, tumači se zasebno, i to kao vrsta proširivanja predikata, čega su primjer i glagolski i imenski predikatni proširak (v. Barić i sur. 1997, Silić–Pranjeković 2005, Belaj–Tanacković Faletar 2017).

Pregled predikatnoga ustroja u hrvatskim gramatikama bit će dopunjen zapažanjima nastalima u okviru nastave iz kolegija *Hrvatski standardni jezik – Sintaksa* na preddiplomskom studiju kroatistike Filozofskoga fakulteta u Zagrebu s ciljem revidiranja (suznačnih) glagola i njihovih dopuna u okviru glagolskog i imenskog predikata.

**Ključne riječi:** hrvatski jezik, predikat, predikatno ustrojstvo, predikatna dopuna

## Predicate in Croatian

The predicate is a fundamental part of the sentence structure, which derives from the grammatical features of the predicate word – aspect and transitivity, person, number, time and / or mood (Katičić 1986: 35; Silić and Pranjković 2005: 286). The bearer of the predicate categories are the lexical verb or the verbs of incomplete meaning. The finite forms of lexical verbs form simple verb predicates, while different types of verbs of incomplete meaning combine with verbal or nominal complements into complex structures (cf. Belaj and Tanackovic Faletar 2017: 23).

Predicates in Croatian are organized as verb predicates, simple and (multiply)complex, and nominal predicates, copulative and semicopulative, which are always (multiply)complex. When it comes to a verb predicate, in addition to lexical verbs in simple verb predicate function, the emphasis is on the relationship between lexical verbs and verbs of incomplete meaning (modal and phased) in a complex verbal predicates. On the other hand, when it comes to the nominal predicate, the emphasis is on the peculiarities of the copulative and semicopulative verbs and their complements. A decomposed predicate structure, formed by light verb and a deverbal noun, is interpreted separately as a type of predicate extension, such as the verb and nominal secondary predicates (see Baric et al. 1997, Silić and Pranjković 2005, Belaj and Tanackovic Faletar 2017).

The overview of the predicate structure in Croatian grammars will be supplemented by the observations made in the course *Croatian standard language – Syntax* at the undergraduate study of Croatian language at the Faculty of Humanities and Social Sciences in Zagreb, with the aim of revising lexical verbs and verbs of incomplete meaning and their complements within the verb and nominal predicate.

**Key words:** Croatian, predicate, predicative complement

Kristian Nikolić  
Emina Berbić Kolar  
Igor Marko Gligorić  
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti  
Filozofski fakultet  
Cara Hadrijana 10, Osijek  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
kristiann3111995@gmail.com  
eberbic@foozos.hr  
igligoric@ffzg.hr

### Prijenosna odstupanja govornika hrvatskoga jezika u učenju njemačkoga jezika – prikaz slučaja

U ovome su radu obrađeni završni ispiti njemačkoga jezika na svim jezičnim razinama (A1, A2, B1, B2, C1, C2) u jednoj školi stranih jezika u Slavonskome Brodu. Nakon analize završnih ispita u radu su prikazana prijenosna odstupanja kod izvornih govornika hrvatskoga jezika u učenju njemačkoga jezika. Prikazana su odstupanja na pravopisnoj i gramatičkoj razini i uočeno je kako se najčešća odstupanja pojavljuju pri doslovnom prijevodu riječi ili rečenica s hrvatskoga jezika na njemački jezik, ali i zbog prijenosa pravila/struktura iz materinskoga (hrvatskoga) jezika u njemački jezik. U kontekstu fonetike i fonologije analizirano je i usmeno izražavanje, odnosno čitanje na njemačkome jeziku kako bi se provjerila eventualna odstupanja u izgovoru pojedinih glasova, glasovnih skupova i riječi u cjelini. Na području pravopisa prikazana su prijenosna odstupanja pri pisanju imenica, odnosno pravilo o pisanju velikoga i maloga početnoga slova, te pravila o uporabi zareza kao rečeničnoga znaka. U kontekstu morfologije i sintakse (tj. morfosintakse) prikazana su prijenosna odstupanja u redu riječi u rečenici, uporabi glagola, pridjeva, zamjenica, članova ispred imenica, uporabi niječnica u njemačkome jeziku, kod prijedloga i prijedloga općenito I kod prijedloga koji dolaze uz određeni padež. U primjerima su ispravljena i objašnjena odstupanja nastala prijevodom riječi ili rečenica s hrvatskoga na njemački jezik.

**Ključne riječi:** materinski jezik, ini jezik, hrvatski jezik, njemački jezik, prijenosna odstupanja, učenje, usvajanje.

## Interlingual Errors by Native Speakers of Croatian in Learning German

In this thesis, final German exams were observed in all language levels (A1, A2, B1, B2, C1, C2) in a school of Foreign Languages in Slavonski Brod. After analyzing the final exams, in thesis are shown all interlingual errors by native speakers of Croatian in learning German. There were shown spelling and grammar errors and it was noticed how the most common errors are present in a literal translation of words and sentences from Croatian to German, also, due to the transfer of rules from the mother tongue (Croatian) to the German language. In the field of phonology, oral expression was also observed, respectively reading in German language in order to check errors in pronunciation of individual voices, voice sets and individual words as a whole. In the spelling area, interlingual errors were shown in writing nouns, respectively the rule for writing uppercase and lowercase letters, and comma rules as a punctuation mark. In the field of grammar and morphology, interlingual errors were shown in word-order in a sentence, verbs, adjectives, pronouns, articles in front of nouns, the use of words that deny in German, prepositions and prepositions with specified case. In the examples, all errors were corrected and explained resulting from the translation of words or sentences from Croatian to German.

**Key words:** mother tongue, second language, Croatian, German, interlingual errors, language learning, language acquisition

Sanja Nuhanović  
Kazališno-koncertna dvorana *Ivana Brlić-Mažuranić*  
Trg Stjepana Miletića 12, Slavonski Brod  
sanja.nuhanovic@kkd-ibm.hr

## Medijska slika Roma

U radu se problematizira uloga medija u kreiranju percepcije društva o pripadnicima nacionalnih manjina, posebice o pripadnicima romske nacionalne manjine. Iako je uloga medija velika i može biti ključna u procesu inkluzije romske populacije u društvo, praksa pokazuje potpuno drugačije rezultate. Romi su jedna od najmarginaliziranijih i socijalno najisključenijih skupina u društvu čemu doprinosi i jezična barijera s kojom su, zbog nedovoljnoga poznavanja standardnoga jezika države u kojoj žive, svakodnevno suočeni. Socijalna je distanca prema romskoj populaciji izraženija nego prema ostalim etničkim skupinama, stereotipna slika većinom je negativna, a predrasude su ukorijenjene, što doprinosi diskriminaciji koja je izražena na više razina. Sve navedeno razlozi su zašto neki Romi pribjegavaju i etnomimikriji. Kako bi se stvorila pozitivnija slika o romskoj populaciji, potrebno je razvijati međukulturnu kompetenciju i interkulturnu osjetljivost koja će voditi interkulturnoj komunikaciji, a ona pak prema prijeko potrebnome interkulturnome dijalogu.

Kao važan čimbenik u kreiranju pozitivne slike o pripadnicima nacionalnih manjina, a time i o romskoj populaciji, autorica vidi u medijima. Analiza relevantnih znanstvenih istraživanja generalno upućuje na negativnu sliku koju mediji šalju o Romima te s druge strane na medijsku isključenost romske nacionalne manjine. Stoga bi mediji pozitivnom manipulacijom u medijskim izvješćivanjima o nacionalnim manjinama, a posebice o romskoj populaciji, mogli senzibilizirati javnost i osigurati motivacijski utjecaj na društvo i pojedinca te na taj način doprinijeti stvaranju pozitivnije slike o Romima.

**Ključne riječi:** nacionalne manjine, Romi, interkulturni dijalog, diskriminacija, mediji

## Media Perception of Roma

The paper discusses the role of the media in creating a perception of members of national minorities, especially of members of the Roma national minority. Although the role of the media is large and can be crucial in the process of inclusion of the Roma population in society, the data show completely different results. The Roma are one of the most marginalized and socially excluded groups in society, which is also a consequence of the linguistic barrier they face on a daily basis due to their lack of knowledge of the standard language of the country in which they live. Social distance to the Roma population is more articulated than one to other ethnic groups, the stereotypical image is mostly negative and prejudice is entrenched, which contributes to discrimination that is expressed on several different levels. All of the above are reasons why some Roma also resort to ethnomimicry. In order to create a more positive image of the Roma population, it is necessary to develop intercultural competence and intercultural sensitivity that will lead to intercultural communication, and this towards the much needed intercultural dialogue.

The author sees the media as an important factor in creating a positive image of persons belonging to national minorities and, consequently, of the Roma population. The analysis of relevant scientific research generally points to the negative image that the media sends about the Roma and, on the other hand, to the media exclusion of the Roma national minority. Therefore, the media could sensitize the public and provide a motivational impact on society and the individual, thereby contributing to a more positive image of the Roma by positive manipulation of media coverage of national minorities, and in particular the Roma population.

**Key words:** national minorities, Roma, intercultural dialogue, discrimination, media

Sanja Nuhanović  
Kazališno-koncertna dvorana *Ivana Brlić-Mažuranić*  
Trg Stjepana Miletića 12, Slavonski Brod  
sanja.nuhanovic@kkd-ibm.hr

**Transkultuirizam na djelu: čimbenici inkluzije u multikulturnoj  
učionici  
PANEL**

U radu se problematizira položaj učenika pripadnika romske nacionalne manjine u multikulturnoj učionici. Ulaskom u odgojno-obrazovni sustav romski se učenici susreću s jezičnim, kulturnim i socijalnim razlikama koje djeluju kao ometajući čimbenici u inkluziji. Istraživanja pokazuju kako je nedovoljno poznavanje standardnoga jezika države u kojoj žive krucijalan problem u ostvarivanju uspješnih obrazovnih rezultata, no važno je istaknuti i onu odgojnu komponentu koja u takvome okruženju za inojezične učenike ne može biti u potpunosti ostvariva. Važno je istaknuti i to kako predrasude i negativni stereotipi o Romima utječu na neprihvatanje u društvu čime je onemogućena uspješna inkluzija.

U središtu su inkluzivnoga koncepta odgojno-obrazovni sustav i kohezivni čimbenici koji djeluju na razvoj inkluzivne kulture škole. Kao istaknut kohezivan čimbenik koji je i važna komponenta svakoga, a posebice romskoga identiteta autorica vidi glazbu te sudjelovanje u glazbenim aktivnostima. Glazbeni pedagozi često ističu glazbu kao poveznicu i sredstvo prevladavanja socioekonomskih prepreka između različitih klasa i kultura. Sudjelovanje u glazbenim aktivnostima daje pozitivne učinke u inkluzivnome konceptu odgoja i obrazovanja, doprinosi uspješnijoj komunikaciji dionika, suradničkome učenju, timskome radu i osjećaju zadovoljstva i prihvaćenosti među vršnjacima. Stoga je potrebno promišljati o učinkovitijoj iskoristivosti glazbe i glazbenih aktivnosti kao dostupnome resursu u odgojno-obrazovnome procesu kojim bi se doprinijelo ostvarivanju uspješne inkluzije i stvaranju inkluzivne kulture škole.

**Ključne riječi:** transkultuirizam, inkluzija, romski učenici, inojezični učenici, glazba

## Transculturalism at Work: Inclusion Factors in a Multicultural Classroom

The paper deals with the position of Roma students in a multicultural classroom. By entering the educational system, Roma students encounter linguistic, cultural and social differences that act as disruptive factors in their inclusion. Research shows that a lack of knowledge of the standard language of the country where they live is a crucial problem in achieving successful educational results, but it is important to highlight the educational component that may not be fully achievable in such an environment for L2 students. It is also important to emphasize that prejudices and negative stereotypes about the Roma influence rejection in society, which hinders successful inclusion.

At the core of the inclusive concept is the educational system and cohesive factors that influence the development of an inclusive school culture. As a prominent cohesive factor in general, especially when it comes to Roma population, the author sees music and participation in music activities. Music educators often emphasize music as a link and a means of overcoming socioeconomic barriers between different classes and cultures. Participation in music activities has positive effects in the inclusive concept of education, contributes to more successful stakeholder communication, collaborative learning, teamwork and a sense of satisfaction and acceptance among peers. Therefore, it is necessary to think of a more efficient use of music and music activities as an available resource in the educational process that would contribute to the successful inclusion and creation of an inclusive school culture.

**Key words:** transculturism, inclusion, Roma students, L2 students, music

Martina Pavić  
Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje  
Republike Austrije 16, Zagreb  
mpavic@ihjj.hr

## The Use of Present Tense of Croatian Verbs by Italian B1 and B2 Speakers

According to the *Croatian grammar* by Barić, E. et al. (2005), verbs in the Croatian language are classified into seven types, depending on their infinitive and present base forms. Three verb types (the first, the third and the fifth) are further divided into classes. There are many irregular verbs and verbs that undergo phonological changes that don't exist in Italian, so learning the present tense is a complex task for non-native speakers. The CROatian Learner Text Corpus (CroLTeC) confirms this fact by providing examples of texts written by Italian speakers who are learning Croatian on B1 and B2 levels. Having analysed the texts from the corpus, we found verbs of the fifth type, second class (e.g. *Muž i žena zajedno rezaju svadbenu tortu*) and verbs of the sixth type (e.g. *Očekivam da ću stanovati u stranoj zemlji*) to be the most challenging verbs to learn. Non-native speakers make analogies with the infinitive base form (*predava, promica, odlaga...*), so it is necessary to familiarize them more with base forms of Croatian verbs in order to learn how to form the present tense correctly and more easily. Spoken language (as in examples *dobe, posvadimo...*) has a lot of influence on the wrong usage of the present tense, too. The aim of this paper is to discover which verb type causes most often misuses in the present tense, and to analyse the reasons why learners make those mistakes. In accordance with preliminary results, a more exhaustive approach to teaching morphology and verbs in the present tense is suggested.

**Key words:** CROatian Learner Text Corpus; infinitive base form; present base form; Italian speakers; present tense base form; verb types

Ivana Petrović  
Filozofski fakultet  
Poljička cesta 35, Split  
ipetrovic@ffst.hr

## Prebacivanje kodova: kako, gdje i zašto? – primjer dvojezičnoga govora na hrvatskome i engleskome

U okviru proučavanja pojava iz područja dvojezičnosti i jezika u kontaktu posebnu pozornost privlači prebacivanje kodova. Prebacivanje kodova odnosi se na naizmjeničnu upotrebu dvaju ili više jezika unutar istog iskaza dvojezičnoga govornika, dakle na sve slučajeve u kojima se u jednom iskazu pojavljuju leksičke jedinice iz dvaju različitih jezika. Pritom se dva jezika mogu međusobno izmjenjivati ili se pojedinačni leksemi iz jednog jezika mogu umetati u strukturu na drugom jeziku. U dvojezičnom okruženju prebacivanje kodova je potpuno prirodno i prihvatljivo te predstavlja neobilježeni jezični oblik, ono je komunikacijska strategija koja je općeprihvaćena među članovima dvojezične zajednice. Analizom transkribiranoga korpusa prirodnoga govora 22 dvojezičnih govornika, koji u međusobnoj komunikaciji upotrebljavaju engleski i hrvatski jezik, nastojat će se opisati strukturne osobitosti te objasniti konverzacijska funkcija prebacivanja kodova. Posebna će se pozornost posvetiti tzv. MLF (*Matrix Language Frame*) teorijskom modelu (Carol Myers-Scotton, 2002), koji pragmatičko-diskurzivni i sociolingvistički pristup proučavanju prebacivanja kodova združuje sa strukturim pristupom, a uz primjenu jedinstvenog psiholingvističkog okvira. Preko analize dvojezičnoga govora na engleskom i hrvatskom cilj je rada barem donekle odgovoriti na pitanja kako i gdje dolazi do prebacivanja kodova te zašto dvojezični govornici prebacuju kodove.

**Ključne riječi:** jezici u kontaktu, dvojezičnost, dvojezični govornik, prebacivanje kodova

## Code-Switching: How, Where, and Why? – An Example from Bilingual Speech in English and Croatian

In the fields of bilingualism and language contact, particular attention is drawn to code-switching. Code-switching refers to the alternate use of two or more languages within a single utterance of a bilingual speaker, that is, it refers to all cases where lexical units from two different languages appear in one utterance. The two languages can interchange or individual lexical items from one language can be inserted into the structure of another language. In a bilingual environment, code-switching is completely natural and acceptable and represents an unmarked language choice; it is a communication strategy that is widely used by members of the bilingual community. The analysis of the transcribed corpus of natural language of 22 bilingual speakers, who use English and Croatian in everyday communication, will seek to describe structural features and explain the conversational function of code-switching. Special attention will be paid to the so-called MLF (Matrix Language Frame) theoretical model of code-switching (Carol Myers-Scotton, 2002), which combines a pragmatic-discursive and sociolinguistic approach to the study of code-switching with a structural approach, using a unique psycholinguistic framework. Through the analysis of bilingual speech in English and Croatian, the aim of the paper is to, at least to a degree, answer the questions of how and where code-switching occurs and why bilingual speakers switch codes.

**Key words:** languages in contact, bilingualism, bilingual speaker, code-switching

Jurica Polančec  
Vanja Štefanec  
Matea Filko  
Krešimir Šojat  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
jpolance@ffzg.hr  
vstefane@ffzg.hr  
matea.filko@ffzg.hr  
kresimir.sojat@ffzg.hr

## Predvidljivost glagolskog vida prefigiranoga glagola

U radu se istražuje u kojoj je mjeri moguće bez razmatranja tvorbene povijesti predvidjeti glagolski vid prefigiranoga glagola prema sufiksu glagolske vrste u infinitivu.

U obzir se uzimaju samo glagoli s jednim prefiksom s popisa 17 produktivnih perfektivizirajućih prefikasa (Babić 2002: 536-557). Ti su prefiksi: *do-*, *iz-*, *na-*, *nad-*, *o-/ob-*, *od-*, *po-*, *pod-*, *pre-*, *pred-*, *pri-*, *pro-*, *raz-*, *s-*, *u-*, *uz-*, *za-*. Sufiksi koji se uzimaju u obzir jesu *-i-*, *-(j/v)a-* i *-(j)ava-/-(j)iva-*.

Prema dostupnoj literaturi previđa se da će prefigirani glagoli sa sufiksom *-i-* biti većim dijelom svršeni, osim glagola od korijena VOZ, NOS i VOD. Nasuprot njima stoje prefigirani glagoli s konjugacijskim sufiksom *-(j)ava-/-(j)iva-*, za koje se previđa da će biti isključivo nesvršeni. Najveću raznolikost očekujemo kod prefigiranih glagola s konjugacijskim sufiksom *-(j/v)a-*, koji prema postojećim saznanjima mogu biti oba vida, ovisno o tvorbenoj povijesti. Naime, takvi su glagoli nesvršeni ako su nastali sekundarnom imperfektivizacijom prefigiranog glagola: *izjesti* > *izjed-a-ti*. Nasuprot tomu, prefigirani glagoli sa sufiksom *-(j/v)a-* bit će svršeni ako su nastali prefiksacijom simpleksa: *veslati* > *do-veslati*.

Istraživanje se temelji na praktički iscrpnom popisu hrvatskih glagola u bazi CroDeriV (<http://croderiv.ffzg.hr/>). Ovo preliminarno istraživanje uzima u obzir sve glagole u bazi, a kasnije će biti prošireno usporedbom s manjim uzorcima glagola iz baze: uzorkom najfrekventnijih glagola i uzorkom glagola tvorenih od korijena s najbogatijim tvorbenim porodicama.

Ovo se istraživanje nastavlja na saznanja iz Šojat, Srebačić i Štefanec (2013), u kojem su pokazane tendencije pripadnosti vidu kod neprefigiranih glagola.

**Ključne riječi:** glagolski vid, prefigirani glagoli, sufiksi, morfologija

## Inferring Verbal Aspect of Prefixed Verbs from Infinitival Suffixes

The paper examines the degree to which it is possible to infer the verbal aspect of prefixed verbs from infinitival suffixes without taking into consideration their derivational history.

Only single-prefix verbs are analysed. The 17 productive perfectivizing prefixes are included in the study (Babić 2002: 536-557): *do-*, *iz-*, *na-*, *nad-*, *o-/ob-*, *od-*, *po-*, *pod-*, *pre-*, *pred-*, *pri-*, *pro-*, *raz-*, *s-*, *u-*, *uz-*, *za-*. The suffixes taken into consideration are *-i-*, *-(j/v)a-* and *-(j)ava-/-(j)iva-*.

We predict that, according to the extant literature, prefixed verbs with the *-i-* suffix are mostly perfective, except for verbs from the roots VOZ, NOS, and VOD. Conversely, prefixed verbs with the *-(j)ava-/-(j)iva-* suffixes will be almost exclusively imperfective. We can anticipate the prefixed verbs with the *(j/v)a-* suffix to exhibit the highest degree of diversity. These prefixed verbs are known to be of both aspects, depending on their derivational history. More precisely, these verbs are imperfective when derived by the secondary imperfectivization of the prefixed verb: *izjesti* > *izjed-a-ti*. Prefixed verbs with the *-(j/v)a-* suffix are, on the other hand, perfective, if formed by prefixation: *veslati* > *do-veslati*.

This study is based on the exhaustive list of Croatian verbs in the CroDeriV database (<http://croderiv.ffzg.hr/>). All verbs from the database are taken into consideration for the purposes of this preliminary study. The study will be expanded in the future by examinations of smaller samples of verbs from the database.

This research builds on previous work by Šojat, Srebačić & Štefanec (2013), who examined tendencies for aspect assignment of simplex (nonprefixed) verbs.

**Key words:** verbal aspect, prefixed verbs, suffixes, morphology

Ivan Rončević  
Institut za slavistiku Sveučilišta u Beču  
Spitalgasse 2, Hof 3, Beč  
ivan.roncevic@univie.ac.at

### O *Praktičnoj gramatici hrvatskoga jezika*

U izlaganju je riječ o dvojezičnom priručniku, *Praktische Grammatik der kroatischen Sprache/Praktična gramatika hrvatskoga jezika*, u kojemu se na njemačkome i hrvatskome jeziku donosi sustavan pregled gramatike hrvatskoga jezika uz navođenje niza odgovarajućih primjera. Priručnik je koncipiran na temelju triju glavnih načela: načela normativnosti prema kojemu navedena pravila imaju ne samo regularni, već i propisni karakter; načela usustavljanja prema kojemu se gramatička građa sustavno obrađuje; načela jednostavnosti, koje nastoji obraditi složene sadržaje na način koji je razumljiv i prikladan za recipijenta. Gramatika je dvojezična (njemački i hrvatski jezik), namijenjena ponajprije govornicima njemačkoga kao prvoga jezika, a u skladu se s time gramatička struktura hrvatskoga jezika i opisuje iz te perspektive. Pritom do izražaja dolazi i autorovo iskustvo u poučavanju hrvatskoga kao stranoga jezika na njemačkome govornom području koje je pružilo doprinos njegovu uvidu u međujezično kontrastiranje i odnos između tih dvaju jezika. Autor ne ulazi u opširna razmatranja na teorijskoj razini, već se donosi jasan i razumljiv pregled gramatike hrvatskoga jezika. Svojim je temeljnim značajkama priručnik ponajprije namijenjen studentima koji uče hrvatski jezik, no isto tako predstavlja poticajan referentni izvor za sve koji se bave hrvatskim jezikom.

**Ključne riječi:** praktična gramatika, hrvatski jezik

## On *Practical Grammar of Croatian language*

The presentation is about a handbook written in two languages, *Praktische Grammatik der kroatischen Sprache/Practical Grammar of Croatian language*, which provides a systematic overview of the Croatian language grammar in both German and Croatian language, including a range of necessary examples. The handbook is based on three key principles: the normativity principle, according to which the stated rules are not only regular, but also prescriptive in their character; the systematization principle, according to which grammatical material is processed in a systematic way; the simplicity principle, according to which complex content is processed in such a way that it is understandable and adequate for the recipient. The grammar is written in two languages (German and Croatian language) and is primarily intended for native speakers of German. Therefore, grammatical structures of the Croatian language are described from that perspective. It is also based on author's experience in teaching the Croatian language as a foreign language in the German speaking area, which has contributed to author's insight into interlingual contrasting and relationship between the two languages. The author does not engage in broad theoretical considerations. He provides a clear and understandable overview of the Croatian language grammar. In terms of its features, the handbook is primarily intended for students learning Croatian language. However, it also presents a stimulating referential source for everyone interested in Croatian language.

**Key words:** Practical Grammar, Croatian language

Marija Rosic  
University of Michigan  
Washington street, Ann Arbor  
mrosic@umich.edu

## **Audacity-audio editing software in the Bosnian/Croatian/Serbian class**

Bosnian/Croatian/Serbian students have been conducting a series of short interviews with people born in former Yugoslavia, and currently residing/living in the Detroit metropolitan area. According to the suggested methodology students needed to identify Bosnian/Croatian/Serbin community members who are willing to share their experiences, then design a set of questions and conduct at least six interviews (making interview transcriptions afterwards). Vocabulary, grammar, reading, and listening comprehension based on the interviews were reviewed, designed and implemented by the instructor (Marija Rosic). Canvas is our main platform for this project.

After the interviews and transcriptions of the interviews, students worked on organizing their material on Audacity software. Audacity is an audio editing software that offers a full-featured professional audio and music editing for Windows and Mac platforms. Audacity allows recording and editing of music, voice, and other audio material/recordings. When you edit audio file, you can cut and paste parts of recorded material and add various effects (echo, amplification, noise reduction) to the collected sound files.

My goal is to introduce the use of oral history in my classes – suggesting an innovating teaching approach that could be usefull in any language class attended by both heritage and traditional foreign language students.

**Key words:** audacity, audio, oral interview, vocabulary, grammar

Tanja Salak  
Antonia Ordulj  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
tanjasalak@gmail.com  
antoniasvetic@mail.com

## Uvid u motivacijske tehnike na početnoj razini hrvatskog kao inog jezika

U glotodidaktičkoj literaturi motivacija se smatra jednim od ključnih čimbenika u ovladavanju inim jezicima. Nedostatak motivacije, čak i kod najdarovitijih učenika inog jezika, utječe na ispunjenje dugoročnih ciljeva u procesu ovladavanja te podjednak razvoj jezičnih vještina. Vrlo važnu ulogu imaju nastavnici koji različitim tehnikama nastoje motivirati učenika za nastavno gradivo ili pak samo održati njegovu pozornost, što u konačnici pridonosi povećanju interesa za nastavni sadržaj i stvaranju pozitivne atmosfere (Trškan, 2006). S obzirom na nedostatak sličnih istraživanja u kontekstu hrvatskog kao inog jezika (HIJ), cilj je ovog istraživanja dobiti uvid u motivacijske tehnike nastavnika na početnoj razini HIJ-a. U istraživanju su sudjelovali dugogodišnji lektori Croaticuma - Centra za hrvatski kao drugi i strani jezik, a cilj je bio odgovoriti na sljedeća istraživačka pitanja: 1. Kojim se motivacijskim tehnikama služe lektori na početnoj razini HIJ-a i kolika je njihova učestalost uporabe te 2. Koja je uloga motivacijskih tehnika na početnoj razini HIJ-a? U istraživanju je korišten upitnik, a potom je provedena kvalitativna analiza odgovora. Rezultati ovog istraživanja dodatno doprinose razumijevanju motivacije kao jednog od ključnih faktora u procesu ovladavanja HIJ-em te promišljanju o ulozi nastavnika i motivacijskih tehnika koje primjenjuje u svrhu obrade nastavnih jedinica, poticanja učenikova jezičnog razvoja, upoznavanja učenika s kulturološkim aspektima zemlje ciljnog jezika te naposljetku stvaranja ugodne i poticajne atmosfere na nastavi.

**Ključne riječi:** motivacija, motivacijske tehnike, hrvatski kao ini jezik, početna razina hrvatskog kao inog jezika, nastava

## Insight into Motivation Techniques at Beginner Level of Croatian as Foreign Language

In literature on foreign language teaching, motivation is considered to be a key factor in language acquisition. The lack of motivation, even among most talented foreign language learners, affects the achievement of long-term goals in the language acquisition process and equal development of language skills. Teachers play a crucial role in the process by adopting various techniques to motivate students to follow lesson materials or simply to keep their attention, which consequently contributes to growing interest in lesson materials and creates a positive atmosphere (Trškan, 2006). Given the lack of similar research in the context of Croatian as Foreign Language (CFL), the aim of this research is to gain insight into teachers' motivation techniques at beginner level of CFL. Participants of this study were long-term language teachers at Croaticum – Centre for Croatian as Second and Foreign Language. The aim of the research was to answer the following questions: 1. Which motivation techniques do CFL teachers use at the beginner level and what is their frequency? and 2. What is the role of motivation techniques at beginner level of CFL? Participants filled in a questionnaire, and their answers were qualitatively analysed. The results help to better understand motivation as a key factor in the process of CFL acquisition and reflect on the role of teacher and motivation techniques in improving covering lesson units, prompting language development, introducing students to cultural aspects of the country where the target language is spoken, and finally, in creating a pleasant and inspiring atmosphere in class.

**Key words:** motivation, motivation techniques, Croatian as foreign language, beginner level of Croatian as foreign language, teaching

Mateja Šporčić  
Veleučilište Baltazar Zaprešić  
Bukovščak 2, Pojatno  
msporcic@bak.hr

### ***Ispravljati ili ne? – razumljivost govorne proizvodnje učenika hrvatskoga kao inog jezika***

Različiti pristupi poučavanju J2 različitu važnost pridaju ovladanosti fonološkom i fonetskom sastavnicom jezične kompetencije na inom jeziku, odnosno veću ili manju pozornost poklanjaju izgovoru. Kako god bilo, krajnji bi cilj većine nastavnika J2 trebao biti opremanje učenika kompetencijama za uspješnu komunikaciju izvan učionice (Kennedy i Trofimovich 2008). U tom smislu željelo se istražiti koliko fonološka i fonetska odstupanja koja se javljaju u govornoj proizvodnji inojezičnih govornika na početnom stupnju učenja hrvatskoga utječu na razumljivost njihovih iskaza, tj. koliko ih izvorni govornici hrvatskoga razumiju. Naime, prema ZEROJ-u se opisnice postignutosti fonološke kontrole po pojedinim razinama zasnivaju na stupnju razumljivosti koji korisnik inog jezika postiže u govornoj interakciji s izvornim govornicima ciljnog jezika (usp. CEFR, str. 28).

Ovo je pilot-istraživanje provedeno na prigodnom uzorku od 12 snimaka govora i čitanja na hrvatskom jeziku inojezičnih govornika različitih polaznih jezika – španjolskoga (n = 2), gruzijskoga (n = 2) i turskoga (n = 1) koji su hrvatski učili i usvajali jedan odnosno dva semestra. Slušači snimaka bili su izvorni govornici hrvatskoga (n = 5) bez prijašnjeg iskustva s izgovorom hrvatskoga kao J2, a njihov je zadatak bio transkribirati sadržaj snimki, koji se sastojao dijelom od iskaza smještenih unutar semantičkog konteksta (stvarnih govornih situacija), a dijelom od izoliranih riječi. Rezultati su pokazali da loš izgovor, odnosno kvantiteta i narav fonoloških i fonetskih odstupanja kod nekih učenika ometaju govornu komunikaciju na hrvatskome kao J2. Zaključak je da bi takve učenike trebalo nastaviti poučavati izgovoru eksplicitnim metodama i na višim razinama učenja.

**Ključne riječi:** hrvatski kao J2, izgovor, razumljivost, fonološka odstupanja, fonetska odstupanja

## *To Correct or Not to Correct? – Comprehensibility of Croatian L2 Learners' Speech Production*

Not all approaches to L2 teaching place the same weight to phonological and phonetic components of language competence in L2, i.e. more or less attention is paid to pronunciation. However, the ultimate goal of most of L2 teachers should be to equip the students with competences necessary for successful communication outside the classroom (Kennedy and Trofimovich 2008). Taking into account the above, we wanted to investigate the impact of phonological and phonetic errors which occur in speech production of foreign speakers of Croatian at the beginners' level of learning on comprehensibility of their utterances, i.e. how much of their speech the native speakers of Croatian understand. According to CEFR, the descriptors of the attainment of phonological control on a specific level are based on comprehensibility which L2 user achieves in spoken interactions with native speakers of target language (compare CEFR, p. 28).

This pilot-research has been conducted on a convenience sample of 12 recordings of speech and reading in L2 Croatian of foreign speakers with different mother tongues – Spanish (n = 2), Georgian (n = 2) and Turkish (n = 1), which have been learning and acquiring Croatian for one or two semesters. Listeners of the tapes were native speakers of Croatian (n = 5) without previous experience in foreign speakers' pronunciation of Croatian. Their task was to transcribe the content of the tapes, which consisted of utterances located in a semantic context (real speech situations) and isolated words. The results show that false pronunciation, i.e. quality and nature of phonological and phonetic errors of some learners impede spoken communication in Croatian as L2. We can conclude that those learners should explicitly be taught pronunciation also at higher levels of language proficiency.

**Key words:** Croatian as L2, pronunciation, comprehensibility, phonological errors, phonetic errors

Andel Starčević  
Mate Kapović  
Daliborka Sarić  
Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, Zagreb  
astarcevic@ffzg.hr  
mkapovic@ffzg.hr  
dsaric@ffzg.hr

### *Jedan jedini: preskriptivizam i jezične monoideologije*

Iako lingvisti već dugo preskriptivizam smatraju neznanstvenim pristupom jeziku, prosječni govornik preskriptivizam često izjednačuje s lingvistikom. Ta je činjenica otvorila vrata promoviranju ideoloških koncepcija jezika/â kao ‘znanstvenih’, ‘zdravorazumskih’ i ‘neutralnih’, posebice u jezičnim savjetnicima i sličnim tekstovima. U ovom se istraživanju usredotočujemo na tipologiju jezičnih ideologija prisutnih u hrvatskim, engleskim, njemačkim, francuskim, talijanskim, španjolskim i portugalskim jezičnim savjetnicima, kao i u drugim izvorima preskriptivističkih savjeta. Građa se istražuje putem kritičke analize *diskursa jezičnog planiranja* (Lo Bianco 2004, Verschueren 2012, Fairclough 2015). Rezultati pokazuju da preskriptivisti kao legitimnu često promoviraju samo *jednu* od nekoliko supostojećih opcija. Takve predodžbe mogu se smatrati komponentama ideologije standardnog jezika (Milroy 2001) i klasificirati kao fraktalno rekurzivne (Irvine i Gal 2000) *monoideologije*, budući da propagiraju istu opreku na više (izvan)jezičnih razina (*ibid.*). Među tim su ideologijama (1) *monokodna ideologija* ili *monokodija*, (2) *ideologija monosemonimije*, (3) *monoglosična ideologija* ili *monoglosija* (Bakhtin 1981, Wardhaugh i Fuller 2015), (4) *ideologija monooriginije* i (5) *monoverbalna ideologija* ili *monoverbija*. Kako bi te i druge ideologije prikazali kao ‘objektivne’, autori analiziranih tekstova pribjegavaju raznim diskursnim strategijama kojima se stigmatiziraju i brišu (Irvine i Gal 2000) nestandardni i navodno nestandardni elementi, zbog čega postoji potreba za snažnijom promocijom znanstvenih pogleda na jezične ideologije u javnoj sferi.

**Ključne riječi:** jezično planiranje, jezične ideologije, monoideologije, hrvatski jezik

Although linguists have long considered prescriptivism to be a non-scholarly approach to language, the average speaker often equates prescriptivism with linguistics. This has paved the way for the promotion of ideological conceptions of language(s) as 'scientific', 'commonsensical', and 'neutral', especially in usage guides and similar texts. This study focuses on the typology of language ideologies as found in Croatian, English, German, French, Italian, Spanish, and Portuguese usage guides, as well as in other sources of prescriptivist advice. The material is examined through a critical analysis of its *language planning discourse* (Lo Bianco 2004, Verschueren 2012, Fairclough 2015). The results indicate that prescriptivists often promote as legitimate only *one* of several coexisting options. Such representations can be viewed as components of the ideology of the standard language (Milroy 2001) and classified as fractally recursive (Irvine & Gal 2000) *mono-ideologies*, since they propagate the same contrast on multiple (extra)linguistic levels (*ibid.*). These ideologies include (1) *monocodal ideology* or *monocodia*, (2) *ideology of monosemonymy*, (3) *monoglossic ideology* or *monoglossia* (Bakhtin 1981, Wardhaugh & Fuller 2015), (4) *ideology of monoriginy*, (5) *monoverbal ideology* or *monoverbia*. In order to portray these and similar ideologies as 'objective', the authors of the analysed texts resort to various discursive strategies resulting in the stigmatization and erasure (Irvine & Gal 2000) of non-standard or supposedly non-standard elements, which calls for a stronger promotion of scholarly views on language ideologies in the public sphere.

**Key words:** language planning, language ideologies, mono-ideologies, Croatian

Helena Stranjik  
Filozofski fakultet Karlova sveučilišta  
Ve Struhách 1024/7, Prag  
helena.stranjik@ff.cuni.cz

### ***Koliko je sati? Kada ste rođeni? – brojevi u hrvatskom i češkom jeziku – sličnosti i razlike u izražavanju vremena***

U izlaganju ćemo se baviti usporedbom brojeva u hrvatskom i češkom jeziku. Iako se radi o dvama tipološkim i genetski srodnim jezicima, u kategoriji brojeva postoje brojne razlike koje stvaraju probleme ne samo češkim govornicima u ovladavanju hrvatskim jezikom, već i dvojezičnim osobama (iz hrvatsko-čeških miješanih brakova ili pripadnicima manjina, ponajprije češke manjine u Hrvatskoj) kod kojih možemo uočiti brojne interferencije između ova dva jezika. Uz razlike u deklinaciji brojeva i njihovoj upotrebi (npr. razlike u deklinaciji i upotrebi glavnih brojeva te višečlanih rednih brojeva) posebnu ćemo pažnju posvetiti sličnostima i razlikama u izražavanju vremena. Usporedbu jezičnih sustava standardnoga hrvatskog i češkog jezika popratit ćemo:

- a) primjerima interferencija dvojezičnih govornika iz redova pripadnika češke manjine u Hrvatskoj (koji pravila standardnog i nestandardnog hrvatskog jezika prenose u manjinski češki: npr. skraćivanje i upotreba rednog broja u primjeru *to sme vydali ve dva i vosumnáctým* „izdali smo to dvije i osamnaeste“, umjesto standardnog češkog *vydali sme to v roce dva tisíce osmnáct*; ili *najdeme se patnáct do pět* „naći ćemo se petnaest do pet“ umjesto standardnog češkog *sejdeme se ve tři čtvrtě na pět*), te
- b) primjerima najčešćih pogrešaka koje nalazimo kod studenata hrvatskog jezika u Češkoj (prenošenje pravila češkog jezika u hrvatski: npr. upotreba rednih brojeva kod višečlanog broja u primjeru *rodila sam se devedesete prve godine* ili glavnog broja u primjeru *danás je treći prosinac dvije tisuće devetnaest* prema češkom *dnes je třetího prosince dva tisíce devatenáct*).

**Ključne riječi:** brojevi, hrvatski jezik, češki jezik, izražavanje vremena

## What Time Is It? When Were You Born? – Numbers in Croatian and Czech – Similarities and Differences in Expression of Time

In the presentation we will deal with the comparison of numbers in Croatian and Czech. Although these are two typologically and genetically related languages, there are numerous differences in the number category that create problems not only for Czech speakers in mastering Croatian, but also for bilinguals (from Croat-Czech mixed marriages or members of minorities, primarily Czech minority in Croatia) where we can find numerous interferences between these two languages. In addition to differences in the declination of numbers and their use (eg differences in the declination and use of prime numbers and polynomial ordinal numbers), we will pay attention to the similarities and differences in the expression of time. Comparison of standard Croatian and Czech language systems will be accompanied by:

- a) Examples of interferences of bilingual speakers from the Czech minority in Croatia (who translate the rules of standard and non-standard Croatian into minority Czech: for example, shortening and using the ordinal number in the example *to sme vydali ve dva i vosumnáctým* instead of the standard Czech *vydali sme to v roce dva tisíce osmnáct*; or *najdeme se patnáct do pět* instead of the standard Czech *sejdeme se ve tři čtvrtě na pět*), and
- b) Examples of the most common mistakes made by students of Croatian language in Czech Republic (transfer of Czech language rules to Croatian: eg use of ordinal numbers in a polynomial number in the example *rodila sam se devedesete prve godine* or main number in the example *danás je treći prosinac dvije tisuće devetnaest* according to the Czech *dnes je třetího prosince dva tisíce devatenáct*).

**Key words:** numbers, Croatian, Czech, expression of time

Tamara Turza-Bogdan  
Učiteljski fakultet  
Savska cesta 77, Zagreb  
tamara.turza-bogdan@ufzg.hr

## Kako razvijati pismenost i učenje jezika kod učenika mlađe dobi u nepovoljnom položaju

Multikulturalnost i višejezičnost postaju obilježja europskoga društva i obrazovnih sustava zbog povećanja mobilnosti i migracija iz europskih i izvaneuropskih zemalja. U radu će biti predstavljen rad na Erasmus + projektu *Razvoj pismenosti i učenje jezika za učenike mlađe dobi u nepovoljnom položaju (DEAL)*. Predstaviti će se osnovne postavke projekta, način rada i ishodi koji se očekuju. Dva su izazova s kojima se suočavaju obrazovne institucije: pružiti mogućnost novopridošloj djeci da što prije usvoje jezik obrazovanja, a istovremeno im pomoći u održavanju materinskog jezika. Na razini pravnih propisa situacija je riješena, no pokazalo se da ima mnogo problema u školskoj praksi i institucijama koje se bave uključivanjem ovih skupina. Zbog nepoznavanja jezika obrazovanja riječ je o skupini djece koja se nalaze u nepovoljnom položaju: dolazi do nejednakosti u dostupnosti obrazovanja, preranog napuštanja obrazovanja i nemogućnosti doseganja vlastitoga potencijala kod djece koja potječu iz različitih kulturnih i jezičnih sredina (migranata, tražitelja azila, nekih pripadnika nacionalnih manjina, npr. romske nacionalne manjine). Prikazat će se temeljna polazišta projekta: inovativni pristup, transdisciplinarnost, formalno, neformalno i informalno učenje jezika. Obrazložiti će se četiri projektna ishoda, navesti dosadašnji projektni rezultati i smjernice za daljnji rad. Projektni ishodi obrazlažu se u ostvarivanju svrhe projekta: povećanja kompetencija nastavnika, ali i svih ostalih edukatora u formalnim, neformalnim i informalnim situacijama u kojima se usvaja jezik i razvija pismenost.

**Ključne riječi:** višejezičnost, razvoj pismenosti, učenje jezika

## How to Develop Literacy and Language Learning for Disadvantaged Young Learners

The European societies and educational systems are becoming increasingly multicultural and multilingual due to the increased mobility and migration from European and non-European countries. The paper introduces the work on the Erasmus+ K2 project *Development of literacy and language learning for Disadvantaged Young Learners (DEAL)*. The basic project setting, mode and expected outcomes will be presented. The educational institutions and educators are facing two challenges: to provide newcomer students the possibility of acquiring a language of education as soon as possible, and to help them maintain their native language. Even though these challenges are usually resolved at a policy level, they are not always effectively met in the teaching practice. This situation can lead to decreased access to education, early leaving from the educational system, and a missed opportunity to fully develop potentials of students with different cultural and linguistic backgrounds such as migrants, asylum seekers, national minorities, e.g. Roma minority, etc. Because of these conditions they can be perceived as a distinct group of disadvantaged young learners (DYL). The basic starting points of the project will be displayed: the innovative approach, transdisciplinarity and its focus on formal, non-formal and informal learning situations. The project outcomes are explained in order to achieve the purpose of the project: to increase teachers' and educators' competences and awareness of the importance of informal and non-formal learning situations for more effective education of disadvantaged groups of learners in schools and other learning environments.

**Key words:** multilingualism, literacy development, language learning

Melanie Alexandra Zedler  
Friedrich-Schiller-Universität  
Fürstengraben 1, Jena  
melanie.zedler@gmx.net

## A Comparative Analysis of *Hrvatski za početnike 1* and *DaF-Kompakt neu (A1-A2)*

The research is motivated by the frequent laments of fellow classmates about Croatian's excessive amount of grammar. It was repeatedly claimed that too much grammar was needed to be studied before being able to speak a word in Croatian. It is questioned to which extent it holds true that the Croatian language requires more grammar rules to be studied compared to learning German as a foreign language and whether in fact less vocabulary is learned. *Hrvatski za početnike 1* (Čilaš-Mikulić et al. 2011) and *DaF-Kompakt neu (A1-A2)* (Sander et al. 2012) are used to investigate under the assumption that courses held with the respective textbooks follow the European Parliaments concept of unitary education with two foreign languages *spoken* by each European citizen (EU Parliament 2005). Furthermore, the related examinations, e.g. Goethe Zertifikat A2/ECL A2 are taken into account as reference regarding the students' ultimate attainment.

It is assumed that the amount of vocabulary rather depends on the number of chapters and the quantity of topics covered in the textbooks. Since German as well as Croatian is an inflected language following a similar case system, it is assumed that neither language exceeds considerably more grammar at the waystage of language learning.

**Key words:** *Croatian as a foreign language, DaF, German as a foreign language, foreign language learning, textbook analysis, ultimate attainment, DaF-Kompakt A1-A2, Hrvatski za početnike 1, elementary language learning*